

Apoštolská konštitúcia
Veritatis gaudium
pápeža Františka
o univerzitách a cirkevných fakultách

ÚVOD

1. RADOSŤ Z PRAVDY vyjadruje páľčivú túžbu, ktorá znepokojuje srdce každého človeka, pokým sa nestretnie s Božím svetlom, neprebýva v ňom a nedelí sa oň so všetkými ľuďmi.¹ Pravda totiž nie je akousi abstraktnou ideou, ale pravda je Ježiš, Božie Slovo, v ktorom je život, ktorý je svetlom ľudí (porov. *Jn* 1, 4), Boží Syn, ktorý je zároveň Synom človeka. Jedine on „zjavuje tajomstvo Otca a jeho lásky“ a tým „naplno odhaľuje človeka človeku a ukazuje mu jeho vznešené povolanie“².

V stretnutí s ním, Živým (porov. *Zjv* 1, 18) a Prvorodeným medzi mnohými bratmi (porov. *Rim* 8, 29), zakúša srdce človeka už teraz, v temnote dejín, nehasnúce svetlo a sviatok zjednotenia s Bohom a tiež jednoty s bratmi a sestrami v spoločnom dome stvorenstva, ktoré bude raz zažívať bez konca v plnom spoločenstve s Bohom. V Ježišovej modlitbe k Otcovi – „aby všetci boli jedno ako ty, Otče, vo mne a ja v tebe, aby aj oni boli v nás jedno“ (*Jn* 17, 21) – je ukryté tajomstvo radosti, ktorú nám Ježiš chce od Otca odovzdať v plnosti (porov. 15, 11) spolu s darom Ducha Svätého: Ducha pravdy a lásky, slobody, spravodlivosti a jednoty.

Ježiš povzbudzuje Cirkev, aby o tejto radosti neprestajne a vždy s novým zápalom svedčila a ohlasovala ju vo svojom poslaní. Boží ľud putuje po cestách dejín – úprimne a solidárne sprevádzaný mužmi a ženami všetkých národov a všetkých kultúr –, aby osvecoval svetlom evanjelia cestu ľudstva k novej civilizácii lásky. S evanjelizačným poslaním Cirkvi, ktoré vyviera z jej identity – zameranej na podporu skutočného a integrálneho rozvoja ľudskej rodiny až po jeho definitívne naplnenie v Bohu – je úzko spojený rozsiahly a multidisciplinárny systém cirkevných štúdií. Tento systém sa po stáročia rozvíjal pod vedením Ducha Svätého, čerpajúc z múdrosti Božieho ľudu, v dialógu s rôznymi kultúrnymi prostrediami a pomocou rozlišovania znamení čias.

Preto nie je prekvapujúce, že Druhý vatikánsky koncil, ktorý dôrazne a prorocky podporoval obnovu života Cirkvi s ohľadom na jej účinnejšiu misiu v tejto novej historickej epoche, odporučil dekrétom *Optatam totius* tvorivú a zároveň vernú revíziu cirkevných štúdií (porov. 13 – 22). Po

¹ Porov. AUGUSTÍN, *Vyznania*, X, 23. 33; I, 1, 1.

² DRUHÝ VATIKÁNSKY KONCIL, pastorálna konštitúcia *Gaudium et spes*, 22.

pozornom preskúmaní a obozretnom preskúšaní to viedlo sv. Jána Pavla II. k vydaniu apoštolskej konštitúcie *Sapientia christiana*, promulgovanej 15. apríla 1979. Vďaka nej bolo posilnené a plnšie realizované úsilie Cirkvi v prospech „cirkevných fakúlt a univerzít, ktoré sa venujú predovšetkým kresťanskému Zjaveniu a tomu, čo s tým súvisí, a teda sú úzko spojené s poslaním evanjelizácie,“ a tiež „fakúlt tých vied, ktoré hoci nemajú zvláštne spojenie s kresťanským Zjavením, predsa môžu veľmi prispieť k dielu evanjelizácie“³.

S odstupom temer štyridsiatic rokov sa dnes ukazuje ako nevyhnutné a naliehavé aktualizovať túto apoštolskú konštitúciu vo vernosti duchu a usmerneniam Druhého vatikánskeho koncilu a so snahou o jeho primeranú aktualizáciu. I keď vzhľadom na jej prorockú víziu a jasné vyjadrenia ostáva táto konštitúcia naďalej plne platná, predsa musí byť integrálne prepojená s medzičasom vydanými normami. Zároveň musí zohľadňovať vývoj akademických štúdií zaznamenaný v posledných desaťročiach aj zmenenú spoločensko-kultúrnu situáciu na celosvetovej úrovni, a tiež odporúčania týkajúce sa zavedenia rôznych iniciatív na medzinárodnej úrovni, ku ktorým sa Svätá stolica pripojila.

Toto je dobrá príležitosť, ako s rozvahou a prorockou rozhodnosťou napredovať v podpore obnovy cirkevných štúdií na všetkých úrovniach v kontexte novej éry misie Cirkvi, ktorá je poznačená svedectvom o radosti, vyvierajúcej zo stretnutia s Ježišom a z ohlasovania jeho evanjelia, a ktorú som programovo predložil celému Božiemu ľudu v encyklike *Evangelii gaudium*.

2. Apoštolská konštitúcia *Sapientia christiana* predstavovala v každom ohľade zrelý plod veľkého diela reformy cirkevných štúdií, ktorú rozbehol Druhý vatikánsky koncil. Zahŕňa najmä výsledky dosiahnuté v tejto kľúčovej oblasti poslania Cirkvi pod vedením múdreho a rozvážneho blahoslaveného Pavla VI. a zároveň je predzvesťou prínosu, ktorý následne v kontinuite s ním ponúklo magistérium sv. Jána Pavla II.

Ako som už zdôraznil pri inej príležitosti, „jedným z hlavných prínosov Druhého vatikánskeho koncilu bolo práve to, že sa snažil prekonať rozluku medzi teológiou a pastoráciou, medzi vierou a životom. Smelo možno povedať, že v istej miere prevrátil status teológie, spôsob konania a myslenia z viery“⁴. A práve v tomto smere *Optatam totius* dôrazne vyzýva, aby cirkevné štúdiá „vhodnejšie rozvrhli a umožňovali čoraz hlbšie sprístupňovať seminaristom Kristovo tajomstvo, ktoré preniká celé dejiny ľudstva“ a „ustavične pôsobí v Cirkvi“⁵. Koncilový dekrét vyzýva, aby sa na dosiahnutie tohto cieľa spojila meditácia jednak so štúdiom Svätého písma, ktoré je „dušou celej teológie“⁶, jednak s vytrvalou a vedomou účasťou na posvätnnej liturgii, ktorá je „prvoradým a nevyhnutným zdrojom

³ *Sapientia christiana*, Úvod, III (v. *infra*, Dodatok I).

⁴ *Videoposolstvo pre Medzinárodný teologický kongres na Pápežskej katolíckej univerzite v Argentíne „Santa Maria de los Buenos Aires“*, 1. – 3. septembra 2015.

⁵ *Optatam totius*, 14.

⁶ *Tamže*, 16.

pravého kresťanského ducha⁷, a tiež so systematickým štúdiom živej Tradície Cirkvi v dialógu s ľuďmi danej doby, pozorne načúvajúc ich problémom, zraneniam a žiadostiam.⁸ Takto – zdôrazňuje sa v *Optatam totius* – „má pastoračná starostlivosť úplne preniknúť celú výchovu seminaristov,⁹ aby si „privykli prekračovať hranice vlastnej diecézy, svojho národa alebo obradu a vychádzať v ústrety potrebám celej Cirkvi, v duchu pripravení kdekkoľvek hlásať evanjelium“¹⁰.

Míľníkmi na ceste, ktoré od týchto usmernení Druhého vatikánskeho koncilu vedú až k *Sapientia christiana*, sú najmä apoštolská exhortácia *Evangelii nuntiandi* a encyklika *Populorum progressio* Pavla VI. a len mesiac pred jej promulgáciou encyklika *Redemptor hominis* Jána Pavla II. Prorocká inšpirácia apoštolskej exhortácie o ohlasovaní evanjelia v dnešnom svete od pápeža Montiniho zaznieva silne aj v Úvode k *Sapientia christiana*, kde sa hovorí, že „služba evanjelizácie, ktorá je vlastným poslaním Cirkvi, si žiada nielen to, aby evanjelium bolo ohlasované vo viacerých krajinách a väčšiemu množstvu ľudí, ale aj to, aby sa silou evanjelia formoval spôsob myslenia, kritériá úsudku, normy konania; jednoducho povedané, je potrebné, aby celá kultúra človeka bola preniknutá evanjeliom“¹¹. Najmä v encyklike *Fides et ratio* Ján Pavol II. s ohľadom na dialóg medzi filozofiou a teológiou znovu potvrdil a zdôvodnil presvedčenie – ktorým sa inšpirovalo aj učenie Druhého vatikánskeho koncilu –, podľa ktorého „človek je schopný dospieť k jednotnému a organickému vedeckému pohľadu. Toto je jedna z úloh, ktoré bude musieť kresťanské myslenie prijať v ďalšom tisícročí kresťanskej éry“¹².

Pri obnove štruktúry cirkevných štúdií vo svetle Druhého vatikánskeho koncilu zohrala rozhodujúcu úlohu aj encyklika *Populorum progressio*, keď v odpovedi na súčasné výzvy spolu s *Evangelii nuntiandi* ponúkla – ako je zrejmé zo skúsenosti rôznych miestnych cirkví – významné impulzy a konkrétne usmernenia pre inkulturáciu evanjelia a evanjelizáciu kultúr v rozličných regiónoch sveta. Táto sociálna encyklika Pavla VI. totiž veľmi zdôrazňuje, že nevyhnutným kľúčom na uskutočnenie spravodlivosti a pokoja na svetovej úrovni je rozvoj národov, ktorý „musí povznášať celého človeka a každého človeka“¹³. Zároveň upozorňuje na potrebu „mysliteľov s hlbokou reflexiou, hľadajúcich nový humanizmus, ktorý by umožnil modernému človeku nájsť seba samého“¹⁴. *Populorum progressio* teda interpretuje s prorockou víziou sociálnu otázku ako otázku antropologickú, týkajúcu sa osudu celej ľudskej rodiny.

To je kľúčová myšlienka, ktorá inšpirovala ďalšie dokumenty o sociálnej náuke Cirkvi, počnúc *Laborem exercens* cez *Sollicitudo rei socialis* až po *Centesimus annus* Jána Pavla II., od *Caritas in*

⁷ *Tamže*, 16.

⁸ Porov. *tamže*, 16.

⁹ *Tamže*, 19.

¹⁰ *Tamže*, 20.

¹¹ *Sapientia christiana*, I.

¹² *Fides et ratio*, 85.

¹³ *Populorum progressio*, 14.

¹⁴ *Tamže*, 20.

veritate Benedikta XVI. po *Laudato si*. Pápež Benedikt, chopiac sa výzvy na rozvoj nového myslenia z *Populorum progressio*, hovoril o naliehavej potrebe „žiť a orientovať globalizáciu ľudstva na základe vzťahov, spoločenstva a vzájomného delenia sa“¹⁵. Zdôraznil, že Boh chce zapojiť ľudstvo do nevýslovného tajomstva spoločenstva, ktorým je Najsvätejšia Trojica, pokým Cirkev je v Kristovi Ježišovi znakom a nástrojom tohto spoločenstva.¹⁶ Aby bol tento cieľ realisticky dosiahnuteľný, pápež vyzýva na „rozšírenie hraníc rozumu“, ktoré uschopní človeka rozoznávať a usmerňovať nové mohutné pohyby, ktoré trápia ľudskú rodinu, „a oživovať ich v perspektíve tej ‚civilizácie lásky‘, ktorej zárodok Boh vložil do každého národa a do každej kultúry“,¹⁷ a tiež „integrovat’ rôzne úrovne ľudského poznania“:¹⁸ teologické a filozofické, spoločenské a prírodné vedy.

3. A teraz nastala chvíľa, aby toto bohaté dedičstvo dôkladného štúdia a usmernení, ktoré bolo vďaka vytrvalému úsiliu o kultúrne a sociálne sprostredkovanie evanjelia Božieho ľudu na rôznych kontinentoch a v dialógu s rôznymi kultúrami obohatené a overené takpovediac „v teréne“, prispelo k takej rozumnej a odvážnej obnove cirkevných štúdií, akú si vyžaduje misionárska premena Cirkvi, ktorá nie je uzavretá sama do seba.

Dnes je vskutku prvoradou úlohou, aby sa celý Boží ľud pripravil na to, že sa má „s Duchom“¹⁹ vydať na novú etapu evanjelizácie. To si vyžaduje „rozhodný proces rozlišovania, očisťovania a reformy“²⁰. A v tomto procese zohráva strategickú úlohu primeraná obnova systému cirkevných štúdií. Tieto totiž nemajú len ponúkať priestory a programy na odborné vzdelávanie kňazov, zasvätených osôb a angažovaných laikov, ale predstavujú istý druh prozreteľnostného kultúrneho laboratória. V ňom Cirkev účinne objasňuje skutočnosť, ktorá plynie z udalosti Kristovho príchodu na svet a ktorá sa živí darmi múdrosti a vedy, ktorými Duch Svätý obohacuje Boží ľud rôznymi spôsobmi: počnúc *sensus fidei fidelium* k učiteľskému úradu pastierov Cirkvi, či od charizmy prorokov k učiteľom a teológom.

To má pre Cirkev – neuzavretú do seba – nenahraditeľnú hodnotu! O to viac, že dnes nielenže prežívame dobu veľkých zmien, no zažívame skutočne epochálnu zmenu,²¹ poznačenú komplexnou „antropologickou krízou“²² a „spoločensko-ekologickou krízou“,²³ v ktorej sa denne „objavujú určité príznaky bodu zlomu z dôvodu veľkej rýchlosti zmien a úpadku, ktoré sa prejavujú v oblastných prírodných katastrofách a spoločenských či finančných krízach“²⁴. V konečnom dôsledku ide o zmenu

¹⁵ Encyklika *Caritas in veritate*, 42.

¹⁶ Porov. *tamže*, 54; DRUHÝ Vatikánsky koncil, dogmatická konštitúcia *Lumen gentium*, 1.

¹⁷ *Caritas in veritate*, 33.

¹⁸ *Tamže*, 30.

¹⁹ Porov. apoštolská exhortácia *Evangelii gaudium*, 5.

²⁰ *Tamže*, 30.

²¹ Porov. *Príhovor na V. národnom stretnutí talianskej miestnej cirkvi*, Florencia 10. novembra 2015.

²² Porov. apoštolská exhortácia *Evangelii gaudium*, 55.

²³ Porov. encyklika *Laudato si*, 139.

²⁴ *Tamže*, 61.

„globálneho rozvojového modelu“ a o „novú definíciu pokroku“²⁵: „Problémom je, že zatiaľ ešte nedisponujeme kultúrou potrebnou nato, aby sme sa mohli vyrovnáť s touto krízou, a je potrebné budovať *leadership*, ktorý ukáže cesty.“²⁶

Táto nesmierna a neodkladná úloha si na kultúrnej úrovni akademického vzdelávania a vedeckého výskumu vyžaduje veľkodušné a spoločné úsilie zamerané na radikálnu zmenu paradigmy, ba – dovoľím si povedať – na „odvážnu kultúrnu revolúciu“.²⁷ Celosvetová sieť cirkevných univerzít a fakúlt má v tomto smere ponúknuť rozhodujúci prínos v podobe kvasu, soli a svetla evanjelia Ježiša Krista a živej Tradície Cirkvi, stále otvorenej novým situáciám a novým ponukám.

Dnes je ešte zrejmejšie, že „je potrebná skutočná evanjeliová hermeneutika, aby sme lepšie pochopili život, svet, ľudí. Nie v zmysle syntézy, ale duchovnej atmosféry bádania a istoty založenej na pravdách rozumu a viery. Filozofia a teológia umožňujú nadobudnúť presvedčenia, ktoré formujú a posilňujú rozum a osvecujú vôľu. no toto všetko je plodné iba vtedy, ak sa to robí s otvorenou myslou a na kolenách. Teológ, ktorý sa uspokojí so svojim úplným a uzatvoreným myšlienkovým systémom, je priemerným teológom. Dobrý teológ a filozof má otvorené myslenie, teda nie uzavreté, stále otvorené voči Božiemu *maius* a voči pravde, stále sa vyvíjajúce podľa zákona, ktorý sv. Vincent Lerinský opisuje takto: ‚*annis consolidetur, dilatetur tempore, sublimetur aetate*‘ (*Commonitorium primum*, 23: PL 50, 668).“²⁸

4. Aké majú byť z hľadiska tejto širokej a neslýchanej perspektívy, ktorá sa pred nami otvára, základné kritériá na obnovu a oživenie prínosu cirkevných štúdií k misionárskej – neuzavretej do seba – Cirkvi? Môžeme tu vymenovať aspoň štyri kritériá, vychádzajúce z učenia Druhého vatikánskeho koncilu a skúsenosti Cirkvi, ku ktorej dospela za uplynulé desaťročia pri svojom vyučovaní, načúvaní Duchu Svätému a na základe najhlbších požiadaviek a najnaliehavejších otázok ľudskej rodiny.

a) Prvým a trvalým kritériom je predovšetkým kontemplácia a duchovné, rozumové a existenciálne uvedenie do srdca *kerygmy*, teda stále novej a fascinujúcej radostnej zvesti Ježišovho evanjelia,²⁹ „ktorá sa stále viac a lepšie utužuje“³⁰ v živote Cirkvi a ľudstva. Toto je tajomstvo spásy, ktorého je Cirkev v Kristovi znamením a nástrojom uprostred ľudí,³¹ „*tajomstvo* zakorenené v Trojici, ale jeho konkrétnym historickým prejavom je putujúci a evanjelizujúci ľud, ktorý presahuje všetky, čo ako potrebné inštitucionálne vyjadrenia [...], ktorého základom je slobodná a nezištná Božia iniciatíva“³².

²⁵ Porov. encyklika *Laudato si*, 194.

²⁶ *Tamže*, 53; porov. 105.

²⁷ Encyklika *Laudato si*, 114.

²⁸ *Discorso alla Comunità della Pontificia Università Gregoriana e ai Consociati del Pontificio Istituto Biblico e del Pontificio Istituto Orientale*, 10. apríla 2014: *AAS* 106 (2014), 374.

²⁹ Porov. apoštolská exhortácia *Evangelii gaudium*, 11; 34 n.; 164 – 165.

³⁰ *Tamže*, 165.

³¹ Porov. DRUHÝ VATIKÁNSKY KONCIL, dogmatická konštitúcia *Lumen gentium*, 1.

³² Apoštolská exhortácia *Evangelii gaudium*, 111.

Z tohto vitálneho a radostného sústredenia sa na Božiu tvár, ktorá sa v Ježišovi Kristovi zjavuje ako tvár Otca bohatého na milosrdenstvo (porov. *Ef* 2, 4),³³ vychádza oslobodzujúca a zároveň zaväzujúca skúsenosť prežívať v Cirkvi „mystiku spoločného my“³⁴. Tá je kvasom univerzálneho bratstva, „ktoré dokáže vnímať svätú veľkosť svojho blížneho; dokáže spoznať Boha v každom človeku, znášať ťažkosti spoločného života, spoliehajúc sa na lásku Boha, a otvárať tejto Božej láske svoje srdce, hľadajúc šťastie druhých podľa vzoru dobrého Otca“³⁵. Stadiaľ plynú imperatívy, aby sme v srdci počuli a v mysli nechali zaznievať volanie chudobných a zeme,³⁶ a tak dali konkrétnu podobu „sociálnemu rozmeru evanjelizácie“³⁷ ako integrálnej súčasť misie Cirkvi: pretože „v Kristovi Boh nevykúpil len jednotlivú osobu, ale aj vzájomné vzťahy medzi ľuďmi“³⁸. Je pravda, že „nie vždy dokážeme adekvátne vyjadriť celú krásu evanjelia; jeden znak by však nikdy nemal chýbať: rozhodné angažovanie sa v prospech tých najposlednejších; tých, ktorých sa spoločnosť zbavuje a ktorých vyraduje“³⁹. Touto angažovanosťou musí byť preniknuté predkladanie kresťanskej pravdy a jej hlbšie štúdium.

Z nej vychádza v rámci vzdelávania ku kresťansky inšpirovanej kultúre ten mimoriadny dôraz na odhaľovanie charakteristických znakov Trojice v celom stvorenstve, na základe čoho sa svet, v ktorom žijeme, chápe ako „sieť vzťahov“, kde je „každej živej bytosti vlastné, že smeruje k niečomu inému“, čo podporuje „spiritualitu globálnej solidarity, ktorá vyviera z tajomstva Trojice“.⁴⁰

b) Druhým hlavným kritériom, ktoré je úzko späté s tým predošlým a z neho vychádza, je dialóg vo všetkých oblastiach: nielen ako čisto taktický postoj, ale ako vnútorná požiadavka toho, aby sme mohli spoločne zakúsiť radosť z Pravdy a hlbšie pochopiť jej praktický význam a dôsledky. To, čo má dnes hlásanie evanjelia a učenie Cirkvi podporovať – a to vo veľkodušnej a otvorenej synergii so všetkými pozitívnymi silami, ktoré prispievajú k rastu univerzálneho ľudského vedomia – je autentická kultúra stretnutia.⁴¹ Mohli by sme povedať – kultúra stretnutia všetkých autentických a vitálnych kultúr, a to vďaka ich obohacovaniu sa navzájom svojimi darmi v priestore svetla, ktorý otvorila Božia láska k všetkým jeho stvoreniam.

Ako zdôraznil pápež Benedikt XVI., „pravda je totiž ‚logos‘, ktorý tvorí ‚dialogos‘, teda komunikáciu a spoločenstvo“⁴². V tomto svetle sa *Sapientia christiana* odvoláva na *Gaudium et spes* a pozýva nás podporovať dialóg s kresťanmi patriacimi k iným cirkvám a cirkevným spoločenstvám, ako aj s tými, ktorí majú iné náboženské alebo humanistické presvedčenie, a tiež spoločne udržiavať vzťahy

³³ Porov. Bula, ktorou sa vyhlasuje mimoriadny Svätý rok milosrdenstva *Misericordiae vultus*, 11. apríla 2015.

³⁴ Porov. apoštolská exhortácia *Evangelii gaudium*, 87 a 272.

³⁵ Apoštolská exhortácia *Evangelii gaudium*, 92.

³⁶ Porov. encyklika *Laudato si*, 49.

³⁷ Porov. apoštolská exhortácia *Evangelii gaudium*, 4.

³⁸ PÁPEŽSKÁ RADA *IUSTITIA ET PAX*, *Kompendium sociálnej náuky Cirkvi*, 52; porov. apoštolská exhortácia *Evangelii gaudium*, 178.

³⁹ *Tamže*, 195.

⁴⁰ Porov. encyklika *Laudato si*, 240.

⁴¹ Porov. apoštolská exhortácia *Evangelii gaudium*, 239.

⁴² Encyklika *Caritas in veritate*, 4.

s učiteľmi a odborníkmi na iné vedy, „či už ide o veriacich, alebo neveriacich“, ktorých tvrdenia máme „rozlišovať, vykladať a poznávať vo svetle zjavenej pravdy“.⁴³

Z toho plynie šťastná a zároveň potrebná možnosť, aby sme v tejto perspektíve a v tomto duchu znovu preskúmali štruktúru a metodickú dynamiku študijného programu ponúkaného v rámci systému cirkevných štúdií, tak z hľadiska jeho teologického zdroja, ako aj hlavných princípov a rôznych organizačných rovín – disciplinárnej, pedagogickej a didaktickej. To možno konkrétne uskutočniť prostredníctvom náročného, no veľmi plodného úsilia, zameraného na opätovné premyslenie a aktualizovanie cieľov a organického spojenia jednotlivých predmetov a náuk, zaradených do cirkevných štúdií v duchu tejto špecifickej logiky a tohto špecifického zámeru. Dnes totiž „potrebujeme evanjelizáciu, ktorá predstaví nové spôsoby nadväzovania vzťahov s Bohom, s ľuďmi i so životným prostredím a ktorá oživí základné hodnoty. Je nevyhnutné prísť tam, kde sa formujú nové rozprávania a vzory“.⁴⁴

c) Z toho plynie tretie základné kritérium, ktoré chcem pripomenúť: inter- a transdisciplinárnosť, ktorú treba múdro a tvorivo uskutočňovať vo svetle Zjavenia. To, čo odlišuje – na úrovni obsahu, ako aj metódy – akademický, vzdelávací a výskumný prístup v systéme cirkevných štúdií od iných typov štúdií, je životný a intelektuálny princíp jednoty poznania, v jeho rozdielnosti, a rešpekt voči jeho mnohorakým, navzájom súvisiacim a konvergentným prejavom.

Ide o to ponúknuť – prostredníctvom rôznych odborov poskytovaných v rámci cirkevných štúdií – pluralitu vedomostí, ktorá zodpovedá bohatstvu mnohotvárnej reality, odhaľujúcej sa vo svetle udalosti Zjavenia. Zároveň musí byť táto pluralita harmonicky i dynamicky zhrnutá v jednote jej transcendentného zdroja, a jeho historickej a metahistorickej intencionalite, ktorá sa eschatologicky odhaľuje v Ježišovi Kristovi, „v ktorom sú skryté všetky poklady múdrosti a poznania“ (*Kol 2, 3*), ako píše apoštol Pavol. Tento teologický a antropologický, existenciálny a epistemický princíp nadobúda osobitný význam, a jeho efektívnosť sa musí prejavovať v rámci systému cirkevných štúdií tak, že im zaručí súčasne súdržnosť i flexibilitnosť, organickosť i dynamickosť. Musí však ukázať svoju efektívnosť aj vo vzťahu k rozkúskovanému a nezriedka rozbitému spektru dnešných univerzitných štúdií a tiež vo vzťahu k neistej, konfliktnej a relativistickej pluralite súčasných mienok a kultúrnych ponúk.

Už Benedikt XVI. v *Caritas in veritate* zdôraznil, že existuje „nedostatok múdrosti, reflexie, myslenia, ktoré by bolo schopné vypracovať orientujúcu syntézu“⁴⁵, prehľbiac tak kultúrne poslanstvo Pavla VI. v exhortácii *Populorum progressio*. Práve v tom spočíva poslanie zverené systému cirkevných štúdií. Toto jasné a smerodajné vyjadrenie nielenže osvetľuje vnútorný význam systému cirkevných štúdií, ktoré sa zameriavajú na pravdu, ale predovšetkým dnes poukazuje aj na ich reálny kultúrny

⁴³ *Sapientia christiana*, Úvod, III; porov. DRUHÝ VATIKÁNSKY KONCIL, pastoračná konštitúcia *Gaudium et spes*, 62.

⁴⁴ Apoštolská exhortácia *Evangelii gaudium*, 74.

⁴⁵ Encyklika *Caritas in veritate*, 31.

a poľudšťujúci význam. V tomto zmysle je bezpochyby pozitívne a sľubné dnešné znovuobjavenie princípu interdisciplinarity⁴⁶, či už v jeho „slabšej“ forme jednoduchého multidisciplinárneho prístupu, ktorý podporuje lepšie pochopenie skúmaného predmetu z rôznych uhlov pohľadu, ako aj v jeho „silnej“ forme transdisciplinarity, ktorá všetky poznatky umiestňuje do perspektívy svetla a života, ktorú nám ponúka múdrosť pochádzajúca z Božieho zjavenia a ktorou sa majú prekvasiť.

Potom ten, kto je formovaný v rámci inštitúcií patriacich do systému cirkevných štúdií, bude vedieť – ako to napísal blahoslavený J. H. Newman – „kde sa nachádza on sám i jeho veda, ku ktorej dospel takpovediac z globálneho pohľadu na všetko poznanie.“⁴⁷ K rozhodnej reforme kresťanského vzdelávania vyzýval už v 19. storočí aj blahoslavený Antonio Rosmini, a to prostredníctvom štyroch pilierov, na ktorých v prvých storočiach kresťanskej éry vzdelávanie pevne spočívalo: „jednota poznania, odovzdávanie svätosti, spoločný život, vzájomná láska.“ Argumentoval, že podstatné je prinavrátiť vzdelávaniu jednotu čo do obsahu, perspektívy a cieľa vedy. Tá pochádza z Božieho slova a jeho naplnenia v Ježišovi Kristovi, Božom Slove, ktoré sa stalo telom. Ak vo vede nie je toto živé centrum, potom nemá „ani koreň, ani jednotu“ a ostáva „len akoby prišpendlená v mladíckej pamäti a takpovediac na nej zavesená“. Iba touto cestou bude možné prekonať „neblahé oddelenie medzi teóriou a praxou“, pretože práve v jednote medzi vedou a svätosťou „spočíva skutočná povaha učenia zameraného na spásu sveta“, ktorého „odovzdávanie sa (v dávnych dobách) neobmedzovalo na každodennú krátku vyučovaciu hodinu, ale spočívalo v neustálom rozhovore žiakov s učiteľmi“.⁴⁸

d) Štvrté a posledné kritérium sa týka naliehavej potreby „vytvárať sieť“ rôznych inštitúcií, ktoré sa dnes vo všetkých častiach sveta starajú o cirkevné štúdiá a podporujú ich, aby sa vytvorili vhodné podmienky na spoluprácu s akademickými inštitúciami v rozličných krajinách a tiež so študijnými centrami inšpirovanými rôznymi kultúrnymi a náboženskými tradíciami. Zároveň sa majú vytvárať študijné centrá zamerané na výskum a štúdium závažných problémov doby, ktoré dnes ľudstvo trápia, s cieľom ponúknuť vhodné a realistické spôsoby ich riešenia.

Ako som zdôraznil v encyklike *Laudato si*, „od polovice minulého storočia sa po prekonaní mnohých ťažkostí postupne ustálila tendencia chápať planétu ako vlasť a ľudstvo ako ľud, ktorý obýva spoločný domov“⁴⁹. Uvedomenie si tejto vzájomnej závislosti „nás zaväzuje, aby sme mysleli na *jeden svet*, na *jeden spoločný projekt*“.⁵⁰ Tu má práve Cirkev – v presvedčenom a prorockom súzvuku s povzbudením Druhého vatikánskeho koncilu k obnove jej prítomnosti a poslania v dejinách – zakúsiť katolíckosť ako kvas jednoty v rôznosti a spoločenstva v slobode. To však vyžaduje a zároveň podporuje isté „polarizačné napätie medzi partikulárnym a univerzálnym; medzi jedným a mnohými; medzi

⁴⁶ Porov. apoštolská exhortácia *Evangelii gaudium*, 134.

⁴⁷ NEWMAN, J. H., *L'Idée di Università*, traduzione italiana, Vita e Pensiero, Milano 1976, s. 201.

⁴⁸ Porov. *Delle cinque piaghe della Santa Chiesa*, a cura di A. Valle (Opere di Antonio Rosmini, vol 56), Città Nuova Ed., Roma 1998², cap. II, *passim*.

⁴⁹ *Tamže*, 164.

⁵⁰ *Tamže*.

jednoduchým a zložitým. Zničiť toto napätie znamená ísť proti životu Ducha“.⁵¹ Preto sa musí do praxe uviesť spôsob poznávania a vysvetľovania skutočnosti v duchu „Kristovho zmýšľania“ (porov. *1 Kor 2, 16*), pre ktoré nie je vzorom a modelovým riešením problémov „guľa [..], kde každý bod na povrchu je rovnako vzdialený od centra a jednotlivé body sa nelíšia jeden od druhého“, ale „mnohosten predstavujúci spojenie všetkých súčastí, ktoré si však zachovávajú svoju originalitu“.⁵²

Dejiny Cirkvi vskutku svedčia o tom, že „kresťanstvo sa nikdy nenaviaže na jediný kultúrny model: zachová si nedotknutú svoju totožnosť v plnej vernosti evanjeliovej blahozvesti a cirkevnej tradícii, ale súčasne bude niest’ aj charakteristické črty mnohých kultúr a mnohých národov, ktoré ho prijímú a v ktorých zapustí korene“.⁵³ V rozličných národoch, ktoré Boží dar zažívajú v kontexte vlastnej kultúry, Cirkev vyjadruje svoju katolíckosť a ukazuje krásu „tohto mnohotvárneho vzhľadu“.⁵⁴ V kresťanských prejavoch národa, ktorému bolo ohlásené evanjelium, Duch Svätý skrášľuje Cirkev; predstavuje jej nové aspekty Zjavenia a darúva novú tvár“⁵⁵.

Je zrejmé, že takáto perspektíva stavia pred náročnú úlohu tak teológiu, ako aj iné disciplíny v rámci cirkevných štúdií – každú podľa vlastných kompetencií. Pomocou pekného obrazu hovorí Benedikt XVI. o Tradícii Cirkvi, že „nie je odovzdávaním vecí alebo slov, zbierkou mŕtvych vecí; Tradícia je živou riekou, ktorá sa spája s prameňmi; živou riekou, v ktorej sú jej pramene neustále prítomné“.⁵⁶ „Táto rieka zavlažuje rôzne krajiny, živí rôzne zemepisné oblasti a umožňuje, aby v danej zemi, v danej kultúre vzklíčilo to najlepšie. Takto sa evanjelium naďalej stáva zakaždým znovu telom vo všetkých kútoch sveta.“⁵⁷ Niet pochyb, že teológia musí byť zakorenená a založená na Svätom písme a živej Tradícii, ale práve preto musí súčasne sprevádzať aj kultúrne a spoločenské procesy, zvlášť počas náročných transformačných prechodov. Práve „v takej dobe musí teológia znášať aj konflikty: nielen tie, ktoré zažívame vnútri Cirkvi, ale aj tie, ktoré sa týkajú celého sveta“.⁵⁸ Dokonca treba „konflikt prijať a pretrpieť; vyriešiť ho a premeniť ho na spojovací článok s novým procesom“ tak, aby bolo možné tvoriť dejiny v živom prostredí, „v ktorom konflikty, napätia a protiklady ústia do mnohotvárnej jednoty vytvárajúcej nový život. Neznamená to smerovať k synkretizmu ani jeden druhého pohltiť, ale snažiť sa o riešenie na vyššej úrovni, v ktorom zostane zachovaný vzácny potenciál protichodných polarít“.⁵⁹

⁵¹ *Videoposolstvo pre Medzinárodný teologický kongres na Pápežskej katolíckej univerzite v Argentíne „Santa Maria de los Buenos Aires“*, 1. – 3. septembra 2015.

⁵² Apoštolská exhortácia *Evangelii gaudium*, 236.

⁵³ JÁN PAVOL II., apoštolský list *Novo millennio ineunte*, 6. januára 2001, 40.

⁵⁴ *Tamže*.

⁵⁵ Apoštolská exhortácia *Evangelii gaudium*, 116.

⁵⁶ *Katechéza* 26. apríla 2006.

⁵⁷ *Videoposolstvo pre Medzinárodný teologický kongres na Pápežskej katolíckej univerzite v Argentíne „Santa Maria de los Buenos Aires“*, 1. – 3. septembra 2015, a to vo vzťahu k *Evangelii gaudium*, 115.

⁵⁸ *List veľkému kancelárovi Pápežskej katolíckej univerzity v Argentíne pri stom výročí jej Teologickej fakulty*, 3. marca 2015.

⁵⁹ Apoštolská exhortácia *Evangelii gaudium*, 227 – 228.

5. Pri oživení cirkevných štúdií je naliehavo potrebné, aby dostalo nový impulz aj vedecké bádanie, ktoré prebieha na našich cirkevných univerzitách a fakultách. Apoštolská konštitúcia *Sapientia christiana* predstavuje výskum ako „prvoradú úlohu“, ktorá má za cieľ v neustálom kontakte s realitou hľadať „vhodnejší spôsob, ako sprostredkovať náuku dnešným ľuďom, ktorí žijú v rôznych kultúrach“. ⁶⁰ No v súčasnej dobe, poznačenej multikultúrnou a multietnickou situáciou, si nové spoločenské a kultúrne dynamiky vyžadujú rozšírenie tohto cieľa. Pre naplnenie spásneho poslania Cirkvi totiž nestačí „snaha ohlasovateľov evanjelia priblížiť sa k jednotlivým ľuďom“, ale „evanjelium má byť ohlasované aj kultúram v ich celku“. ⁶¹ Cirkevné štúdiá sa preto nemôžu obmedzovať len na odovzdávanie poznatkov, kompetencií a skúseností mužom a ženám dnešnej doby, túžiacim po rozvoji svojich kresťanských vedomostí, ale musia sa ujať aj naliehavej úlohy vypracovať intelektuálne nástroje, ktoré bude možné ponúknuť ako paradigmy konania a myslenia, užitočné pre ohlasovanie evanjelia vo svete poznačenom eticko-náboženským pluralizmom. To si vyžaduje nielen hlboké teologické vedomosti, ale aj schopnosť vymyslieť, navrhnuť a realizovať také spôsoby predkladania kresťanského náboženstva, ktoré dokážu preniknúť do hĺbky rôznych kultúrnych systémov. To všetko volá po zvýšení kvality vedeckého bádania, ako aj po ďalšom zvyšovaní úrovne teologických štúdií a s nimi spojených vied. Nejde len o to, aby sa rozšírilo diagnostikované pole, obohatil súhrn dostupných dát na interpretovanie reality, ⁶² ale ide o hlbšie skúmanie toho, ako „čo najlepšie komunikovať o pravdách evanjelia v konkrétnom kontexte, aby sa nestratili pravda, dobro a svetlo, ktoré je možné sprostredkovať aj vtedy, keď sa ešte nedá dosiahnuť dokonalosť“. ⁶³

V prvom rade zverujem cirkevným univerzitám, fakultám a inštitútom úlohu rozvíjať vo svojom bádani tú „pôvodnú apologetiku, ktorá pomáha vytvárať také prostredie, aby evanjelium mohli počúvať všetci“, ⁶⁴ ako som to naznačil v *Evangelii gaudium*.

V tejto súvislosti je nevyhnutné vytvoriť nové kvalifikované centrá výskumu, v ktorých môžu v zodpovednej slobode a vzájomnej otvorenosti – ako som si to želal v encyklike *Laudato si* –, komunikovať odborníci rôzneho náboženského vierovyznania a s rôznymi vedeckými kompetenciami, čo povedie k nadviazaniu „vzájomného dialógu zameraného na starostlivosť o prírodu, na obranu chudobných, na budovanie siete úcty a bratstva“. ⁶⁵ Vo všetkých krajinách predstavujú univerzity primárne miesto vedeckého bádania zameraného na napredovanie poznania i spoločnosti, a pritom zohrávajú určujúcu úlohu v ekonomickom, sociálnom a kultúrnom rozvoji, predovšetkým v dobe, ako je tá naša, poznačenej rýchlymi, trvalými a značnými zmenami v oblasti vied a technológií. Aj v medzinárodných zmluvách sa zdôrazňuje, že v politike vedy a výskumu majú univerzity hlavnú

⁶⁰ Úvod, III.

⁶¹ Apoštolská exhortácia *Evangelii gaudium*, 133.

⁶² Porov. encyklika *Laudato si*, 47; apoštolská exhortácia *Evangelii gaudium*, 50.

⁶³ Apoštolská exhortácia *Evangelii gaudium*, 45.

⁶⁴ *Tamže*, 132.

⁶⁵ Apoštolská exhortácia *Evangelii gaudium*, 201.

zodpovednosť a že je nutné koordinovať ich pomocou vytvorenia siete odborných centier, ktoré okrem iného uľahčia mobilitu vedcov a výskumníkov.

V tomto zmysle sa plánujú interdisciplinárne centrá perfektnosti a iniciatívy, ktoré majú slúžiť na podporu rozvoja vyspelých technológií, odbornej kvalifikácie ľudských zdrojov a integračných programov. V duchu Cirkvi „neuzavretej do seba“ si majú aj cirkevné štúdiá vytvoriť špecializované centrá zamerané na prehĺbenie dialógu s rôznymi vedeckými oblasťami. Predovšetkým spoločné a prekrývajúce sa bádanie odborníkov z rôznych oblastí predstavuje kvalifikovanú službu pre Boží ľud a zvlášť pre magistérium. Zároveň to podporuje poslanie Cirkvi ohlasovať všetkým Kristovu dobrú zvesť v dialógu s rôznymi vednými odbormi, ktoré čoraz hlbšie prenikajú do pravdy a presadzujú ju v osobnom a spoločenskom živote.

Takto budú cirkevné štúdiá schopné priniesť svoj špecifický a nenahraditeľný prínos k inšpirácii a orientácii, a svoju vlastnú úlohu budú môcť rozpracovať a vyjadriť novým, kritickým a realistickým spôsobom. Vždy to tak bolo i bude! Kresťansky inšpirovaná teológia a kultúra boli schopné plniť svoje vznešené poslanie vtedy, keď dokázali smelo a verne ísť až na hranicu. „Otázky nášho ľudu, jeho námahy, jeho boje, jeho sny, jeho zápasy, jeho starosti majú hermeneutickú hodnotu, ktorú nesmieme ignorovať, ak chceme brať vážne princíp vtelenia. Jeho otázky vedú k tomu, že si aj my kladieme otázky; jeho problémy sú pre nás výzvou. To všetko nám pomáha hlbšie pochopiť tajomstvo Božieho slova: Slova, ktoré sa dožaduje toho, aby sa viedol dialóg a vytváralo spoločenstvo.“⁶⁶

6. Pred našimi očami sa dnes vynára „veľká kultúrna, duchovná a výchovná výzva, ktorej súčasťou budú dlhé procesy regenerácie“,⁶⁷ týkajúce sa aj cirkevných univerzít a fakúlt.

Nech nás v tejto náročnej a fascinujúcej dobe, poznačenej úsilím o novú, perspektívnu podobu cirkevných štúdií, vedie, osvecuje a podporuje radostná a neochvejná viera v ukrižovaného a vzkrieseného Ježiša, ktorý je centrom a Pánom dejín. Jeho vzkriesenie, spolu s prehojným darom Ducha Svätého, „všade vyháňa klíčky tohto nového sveta; a aj keď ich zotnú, ony znovu vyklíčia, lebo vzkriesenie Pána už preniklo skrytý dej týchto dejín“.⁶⁸

Najsvätejšia Panna Mária, ktorá po anjelovom zvestovaní s nevýslovnou radosťou počala Slovo pravdy, nech nás sprevádza na ceste a vyprosí nám od Otca všetkých milostí milosť svetla a lásky, ktorú s detskou dôverou a plní nádeje očakávame od jej Syna, nášho Pána Ježiša Krista, v radosti Ducha Svätého.

PRVÁ ČASŤ

⁶⁶ *Videoposolstvo pre Medzinárodný teologický kongres na Pápežskej katolíckej univerzite v Argentíne „Santa Maria de los Buenos Aires”*, 1. – 3. septembra 2015.

⁶⁷ Encyklika *Laudato si*, 202.

⁶⁸ Apoštolská exhortácia *Evangelii gaudium*, 278.

VŠEOBECNÉ NORMY

I. kapitola

Povaha a cieľ cirkevných univerzít a fakúlt

Čl. 1. Cirkev, aby mohla plniť službu evanjelizácie zverenú jej Kristom, má právo a povinnosť zriaďovať a podporovať univerzity a fakulty, ktoré od nej závisia (porov. kán. 815 CIC).

Čl. 2. § 1. Cirkevnými univerzitami a fakultami sa v tejto konštitúcii nazývajú tie kánonicky zriadené alebo Apoštolskou stolicou schválené inštitúcie vyššieho vzdelávania, ktoré rozvíjajú a vyučujú posvätnú náuku a s ňou súvisiace vedy a z autority Svätej stolice majú právo udeľovať akademické stupne (porov. kán. 817 CIC; kán. 648 CCEO).

§ 2. Môže to byť cirkevná univerzita alebo fakulta *sui iuris*, cirkevná fakulta v rámci katolíckej univerzity (porov. Ján Pavol II., apošt. konšt. *Ex corde Ecclesiae*, čl. 1, § 2: AAS 82 [1990], 1502) alebo cirkevná fakulta v rámci inej univerzity.

Čl. 3. Ciele cirkevných fakúlt sú:

§ 1. vedeckým bádáním zdokonaľovať a povznášať vlastné predmety, najmä tie, čo sú priamo či nepriamo spojené s kresťanským Zjavením a ktoré priamo slúžia poslaniu Cirkvi, systematicky predkladať v ňom obsiahnuté pravdy, v ich svetle skúmať vynárajúce sa nové problémy a predkladať ich svojim súčasníkom spôsobom primeraným rôznym kultúram;

§ 2. vzdelávať študentov vo vlastných predmetoch na vysokej odbornej úrovni a v súlade s katolíckou náukou, pripravovať ich primerane na vykonávanie ich úloh a podporovať trvalú či permanentnú formáciu kňazov v Cirkvi;

§ 3. aktívne pomáhať, s ohľadom na vlastný charakter a v úzkom spojení s hierarchiou, tak partikulárnym cirkvám, ako aj univerzálnej Cirkvi v celom diele evanjelizácie.

Čl. 4. Úlohou biskupských konferencií je neúnavne sa zaujímať o život a rozvoj cirkevných univerzít a fakúlt, vzhľadom na ich mimoriadny cirkevný význam.

Čl. 5. Kánonické zriadenie alebo schválenie cirkevných univerzít a fakúlt je vyhradené Kongregácii pre katolícku výchovu, ktorá na ne dohliada podľa normy práva (porov. kán. 816, § 1 CIC; kán. 649 CCEO; Ján Pavol II., apošt. konšt. *Pastor bonus*, čl. 116, § 2: AAS 80 [1988], 889).

Čl. 6. Iba univerzity a fakulty kánonicky zriadené alebo schválené Svätou stolicou, a teda riadené podľa normy tejto konštitúcie, majú právo udeľovať akademické stupne, ktoré majú kánonickú platnosť (porov. kán. 817 *CIC*; kán. 648 *CCEO*), pri zachovaní privilégií Pápežskej biblickej komisie (porov. *Pauli VI Sedula Cura: AAS 63 [1971], 665 s.*; *Pont. Commissionis Biblicae Ratio Periclitandae Doctrinae: AAS 67 [1975], 153 s.*).

Čl. 7. Štatúty každej univerzity alebo fakulty vypracované podľa normy tejto konštitúcie musia byť schválené Kongregáciou pre katolícku výchovu (porov. kán. 816, § 2 *CIC*; kán. 650 *CCEO*).

Čl. 8. Cirkevné fakulty zriadené alebo schválené Svätou stolicou na necirkevných univerzitách, ktoré udeľujú kánonické alebo civilné akademické stupne, majú zachovávať predpisy tejto konštitúcie, rešpektujúc bilaterálne alebo multilaterálne zmluvy, ktoré Svätá stolica uzavrela s rozličnými štátmi alebo so samotnými univerzitami.

Čl. 9. § 1. Fakulty, ktoré nie sú kánonicky zriadené alebo schválené Svätou stolicou, nemôžu udeľovať akademické stupne, ktoré majú kánonickú platnosť.

§ 2. Akademické stupne udelené týmito fakultami, aby nadobudli aj kánonickú platnosť, potrebujú uznanie od Kongregácie pre katolícku výchovu.

§ 3. Na toto uznanie, ktoré sa jednotlivým stupňom udeľuje z osobitných dôvodov, je potrebné splniť podmienky stanovené spomínanou kongregáciou.

Čl. 10. Na správne vykonávanie tejto konštitúcie treba dodržiavať aplikačné normy vydané Kongregáciou pre katolícku výchovu.

II. kapitola

Akademická obec a jej vedenie

Čl. 11. § 1. Univerzita alebo fakulta tvorí študijnú, výskumnú a formačnú obec, ktorá ako inštitúcia koná s cieľom dosiahnuť primárne ciele, o ktorých hovorí čl. 3, v súlade s princípmi evanjelizačného poslania Cirkvi.

§ 2. V akademickej obci sú všetky osoby, či už jednotlivito, alebo združené v radách, zodpovedné za spoločné dobro a v rámci svojich kompetencií prispievajú k dosiahnutiu cieľov tejto obce.

§ 3. Preto majú byť presne určené ich práva a povinnosti v rámci akademickej obce, aby boli vykonávané správne v medziach stanovených štatútom.

Čl. 12. Veľký kancelár reprezentuje Svätú stolicu na univerzite alebo fakulte a zároveň ju zastupuje pri Svätej stolici, usiluje sa o jej zachovanie a rozvoj, podporuje jej spojenie s partikulárnou aj so všeobecnou Cirkvou.

Čl. 13. § 1. Univerzita alebo fakulta závisí podľa práva od veľkého kancelára, ak Apoštolská stolica nestanovila inak.

§ 2. Kde si to vyžadujú okolnosti, môže byť ustanovený aj zástupca veľkého kancelára a jeho právomoc má byť stanovená v štatúte.

Čl. 14. Ak je veľkým kancelárom niekto iný ako miestny ordinár, nech sú stanovené normy, podľa ktorých môžu obaja plniť vlastné úlohy vo vzájomnej zhode.

Čl. 15. Akademické authority sú osobné a kolégiové. Osobné authority sú v prvom rade rektor alebo riaditeľ a dekan. Kolégiovými autoritami sú rozličné riadiace orgány alebo rady, tak univerzitné, ako aj fakultné.

Čl. 16. Štatút univerzity alebo fakulty má presne stanoviť mená a povinnosti akademických autorít, ako a na aký čas sú ustanovené, tak s ohľadom na kánonickú povahu univerzity alebo fakulty, ako aj na univerzitnú prax v danej krajine.

Čl. 17. Akademické authority majú byť ustanovené z osôb, ktoré sú skutočne skúsené s ohľadom na univerzitný život, zvyčajne spomedzi učiteľov niektorej fakulty.

Čl. 18. Nositeľov nasledovných úradov menuje alebo aspoň potvrdzuje Kongregácia pre katolícku výchovu:

- rektora cirkevnej univerzity,
- riaditeľa cirkevnej fakulty *sui iuris*,
- dekana cirkevnej fakulty v rámci katolíckej alebo inej univerzity.

Čl. 19. § 1. Štatút stanovuje, ako majú osobné a kolégiové authority medzi sebou spolupracovať, aby na jednej strane striktno zachovávali princíp kolégiovosti najmä v tých dôležitejších otázkach – týkajúcich sa predovšetkým akademického života – a na druhej strane používali tú moc, ktorá oprávnené prináleží ich úradu.

§ 2. To platí najmä o rektorovi, ktorý má za úlohu riadiť celú univerzitu a vhodnými spôsobmi podporovať jej jednotu, spoluprácu a rozvoj.

Čl. 20. § 1. Tam, kde sú fakulty časťou cirkevnej alebo katolíckej univerzity, musia štatúty vhodne upravovať a koordinovať ich riadenie s riadením celej univerzity, aby sa náležite podporovalo dobro tak jednotlivých fakúlt, ako aj univerzity, a napomáhala sa vzájomná spolupráca všetkých fakúlt.

§ 2. Kánonické náležitosti cirkevných fakúlt majú byť zachované aj na tých fakultách, ktoré sú včlenené do necirkevnej univerzity.

Čl. 21. Ak je fakulta spojená so seminárom alebo kolégiom, musia štatúty – odhliadnuc od potrebnej spolupráce vo všetkom, čo sa týka dobra študentov – jasne a účinne zaistiť, aby bola akademická a administratívna správa fakulty náležite odlišná od riadenia a administratívy seminára alebo kolégia.

III. kapitola

Učítelia

Čl. 22. Na každej fakulte má byť určitý počet učiteľov, najmä stálych, ktorý má zodpovedať významu a rozvoju jednotlivých predmetov, a tiež zohľadňovať potreby a dobro študentov.

Čl. 23. Existujú rôzne pedagogické stupne, ktoré stanovujú štatúty s ohľadom na spôsob ich prípravy, zaradenie, stabilitu a zodpovednosť na fakulte, pričom má byť náležite zohľadnená zaužívaná univerzitná prax na danom území.

Čl. 24. Štatúty musia určovať, ktoré authority majú vyberať, menovať, povyšovať učiteľov, najmä ak ide o trvalý pracovný pomer.

Čl. 25. § 1. Pre právoplatné prijatie kandidáta medzi stálych učiteľov fakulty je potrebné, aby sa:

1. vyznačoval vysokou odbornou kvalifikáciou, svedectvom kresťanského života, života v Cirkvi a zmyslom pre zodpovednosť;
2. preukázal doktorátom alebo rovnocenným titulom, alebo mimoriadnymi vedeckými zásluhami;
3. osvedčil ako súci na vedeckú prácu určenými dokladmi, predovšetkým publikovanými vedeckými prácami;
4. preukázal, že má na vyučovanie požadované didaktické schopnosti.

§ 2. Tieto požiadavky na prijatie stálych učiteľov s primeraným prispôsobením majú platiť aj pre prijímanie učiteľov na vedľajší pracovný pomer.

§ 3. Pri posudzovaní odbornej kvalifikácie na miesto vysokoškolského učiteľa treba náležite zohľadniť požiadavky univerzitnej praxe v danej krajine.

Čl. 26. § 1. Všetci učitelia, ktoréhokoľvek stupňa, sa musia vyznačovať príkladným životom, správnu náukou a zodpovednosťou v práci, aby mohli účinne prispievať k dosiahnutiu cieľa vlastnej cirkevnej akademickej inštitúcie. Ak niektorá z týchto požiadaviek nie je splnená, musia byť učitelia pri dodržaní stanoveného postupu zbavení svojho úradu (porov. kán. 810, § 1 a 818 *CIC*).

§ 2. Tí, ktorí vyučujú predmety týkajúce sa viery alebo mravov, musia si uvedomiť, že túto úlohu treba plniť v súlade s autentickým učením Cirkvi a predovšetkým rímskeho pápeža (porov. *Lumen gentium*, 25, 21. novembra 1965: *AAS* 57 [1965], 29 – 31; ako aj Kongregácia pre náuku viery, inštrukcia o cirkevnom povolaní teológa *Donum veritatis*, 24. mája 1990: *AAS* 82 [1990], 1550 – 1570).

Čl. 27. § 1. Tí, ktorí vyučujú predmety týkajúce sa viery a mravov, majú po zložení *Vyznania viery* (porov kán. 833, n. 7 *CIC*) prijať kánonickú misiu od veľkého kancelára alebo od ním poverenej osoby; neučia totiž vlastnou autoritou, ale na základe misie, ktorú prijali od Cirkvi. Ostatní učitelia musia od veľkého kancelára alebo od ním poverenej osoby obdržať povolenie učiť.

§ 2. Všetci učitelia, skôr ako sú prijatí na trvalé miesto alebo povýšení na najvyšší didaktický stupeň – alebo v oboch prípadoch, podľa toho, ako je stanovené v štatúte –, potrebujú potvrdenie *nihil obstat* (niet námietky) od Svätej stolice.

Čl. 28. Povýšenie na vyššie stupne býva v primeranom časovom intervale, pričom sa berie do úvahy schopnosť vyučovať, uskutočnené výskumy, uverejnené vedecké práce, ochota spolupracovať pri učení a vedeckom výskume a angažovanosť pre fakultu.

Čl. 29. Učitelia majú byť oslobodení od iných úloh, ktoré nesúvisia s ich vedeckým a učiteľským úväzkom, aby mohli plniť svoju povinnosť podľa toho, ako sa to vyžaduje v štatútoch od učiteľov jednotlivých stupňov (porov. kán. 152 *CIC*; kán. 942 *CCEO*).

Čl. 30. Štatúty majú určovať:

a) kedy a za akých podmienok učitelia prestávajú vykonávať svoj úrad;

b) z akých dôvodov a akým postupom môžu byť pozbavení úradu alebo oslobodení od neho, aby sa primerane zabezpečila ochrana práv tak učiteľa, ako aj fakulty alebo univerzity, a najmä jej študentov, a tiež samotnej cirkevnej komunity.

IV. kapitola

Študenti

Čl. 31. Cirkevné fakulty sú otvorené pre všetkých, ktorí sú vďaka svojmu doterajšiemu mravnému životu a dosiahnutému vzdelaniu spôsobilí, aby boli prijatí na fakultu. Oboje musí byť legitímne dosvedčené.

Čl. 32. § 1. Pre prijatie na fakultu s cieľom dosiahnutia akademických stupňov sa požaduje doklad o vykonanom štúdiu, ktorý je potrebný na prijatie na civilnú univerzitu vlastného štátu alebo štátu, kde sa fakulta nachádza.

§ 2. Fakulta má okrem toho, čo bolo stanovené v § 1, stanoviť v štatúte ďalšie prípadné požiadavky, nevyhnutné pre prijatie do svojich študijných cyklov, aj pokiaľ ide o znalosť starých či moderných jazykov.

§ 3. Fakulta má v štatúte stanoviť aj postupy na posúdenie žiadostí od utečencov, odídenčov a ľudí v podobnej situácii, ktorí nemajú riadnu požadovanú dokumentáciu.

Čl. 33. Študenti musia verne zachovávať predpisy fakulty ohľadom všeobecného poriadku a disciplíny – predovšetkým pokiaľ ide o študijný plán, účasť na prednáškach a skúškach –, ako aj všetky ostatné nariadenia, ktoré sa týkajú života fakulty. Preto univerzita a jednotlivé fakulty zariadia veci tak, aby študenti poznali štatúty a vnútorné predpisy.

Čl. 34. Štatúty majú stanoviť, ako sa študenti, jednotlivo alebo spoločne, podieľajú na živote univerzitnej obce vo veciach, v ktorých môžu prispieť k spoločnému dobru fakulty alebo univerzity.

Čl. 35. Štatúty majú zároveň stanovovať, ako môžu byť študenti z vážnych dôvodov pozbavení niektorých práv alebo ich úplne stratiť, či dokonca byť vylúčení z fakulty, pričom má byť primerane zabezpečená ochrana práv tak študenta, ako aj fakulty alebo univerzity, a tiež samotnej cirkevnej komunity.

V. kapitola

Administratívny a technický personál

Čl. 36. § 1. Autoritám majú pri riadení a správe univerzity alebo fakulty pomáhať odborní a administratívni pracovníci, ktorí sú kompetentní na plnenie svojich funkcií.

§ 2. Takýmito pracovníkmi sú predovšetkým tajomník, knihovník, ekonóm a ďalší, ktorých inštitúcia považuje za potrebných. Ich práva a povinnosti majú byť stanovené v štatúte a vo vnútorných predpisoch.

VI. kapitola

Študijný poriadok

Čl. 37. § 1. Pri zostavovaní študijného poriadku nech sa starostlivo zachovávajú princípy a normy, ktoré sú obsiahnuté v cirkevných dokumentoch, predovšetkým Druhého vatikánskeho koncilu s ohľadom na rozličné témy; zároveň nech sa berú do úvahy zaručené poznatky, ktoré prináša vedecký pokrok a ktoré zvlášť prispievajú k vyriešeniu otázok, vyvstávajúcich v súčasnej diskusii.

§ 2. Na jednotlivých fakultách sa má používať vedecká metóda, ktorá zodpovedá požiadavkám jednotlivých vied. Majú sa tiež vhodne aplikovať najnovšie didaktické a pedagogické metódy, ktoré vhodne podporujú osobnú angažovanosť študentov a ich aktívne podieľanie sa na štúdiu.

Čl. 38. § 1. Podľa usmernení Druhého vatikánskeho koncilu a vzhľadom na povahu jednotlivých fakúlt sa má:

1.°uznávať pravá sloboda (porov. *Gaudium et spes*, 59: *AAS* 58 [1966], 1080) bádania aj vyučovania, aby sa dosiahol v poznávaní a chápaní Božej pravdy skutočný pokrok;

2.°zároveň treba dodať, že:

a) pravá sloboda vyučovania nevyhnutne spočíva v medziach Božieho slova, ako to neustále učí živé magistérium Cirkvi;

b) rovnako sa pravá sloboda bádania nevyhnutne opiera o pevné príľnutie k Božiemu slovu a o postoj hlbokjej úcty voči magistériu Cirkvi, ktorému je zverená úloha autenticky interpretovať Božie slovo.

§ 2. Preto sa v takej závažnej a citlivej oblasti má, najmä pri vyučovaní, postupovať s dôverou a bez podozrievania, ale aj so skutočnou rozvahou a bez ľahkomyselnosti; vedecké požiadavky sa majú starostlivo zladíť s pastoračnými potrebami Božieho ľudu.

Čl. 39. Na každej fakulte má byť študijný program vhodne rozdelený do rôznych stupňov alebo cyklov a prispôbený požiadavkám študovanej matérie tak, aby sa vo všeobecnosti:

a) najskôr odovzdávali všeobecné poznatky, a to prostredníctvom koordinovaného výkladu všetkých predmetov a spolu s úvodom do používania vedeckej metódy;

b) následne sa má v určitej oblasti predmetov štúdium prehĺbovať a študenti sa majú zdokonaľiť v používaní metódy vedeckého bádania;

c) nakoniec sa má postupne dosiahnuť vedecká zrelosť najmä napísaním práce, ktorá znamená skutočný prínos k napredovaniu vedy.

Čl. 40. § 1. Niektoré predmety sa požadujú na dosiahnutie špecifického cieľa fakulty nevyhnutne a iné slúžia dosiahnutiu tohto cieľa rozličným spôsobom, preto treba stanoviť, ako ich možno navzájom náležite odlíšiť.

§ 2. Predmety na jednotlivých fakultách majú byť usporiadané tak, aby vytvárali organický celok, slúžili dôkladnej a harmonickej formácii študentov a uľahčovali vzájomnú spoluprácu učiteľov.

Čl. 41. Prednášky, najmä v základnom cykle, musia byť povinné a študenti sa majú na nich zúčastňovať podľa nariadení stanovených v študijnom poriadku.

Čl. 42. Cvičenia a semináre, najmä v špecializačnom cykle, majú stále prebiehať pod vedením vyučujúcich a majú sa neustále dopĺňať osobným štúdiom a častými konzultáciami s učiteľmi.

Čl. 43. Študijný poriadok fakulty určuje, akým skúškam alebo rovnocenným previerkam sa majú študenti podrobiť ústnou alebo písomnou formou na konci semestra alebo ročníka, a predovšetkým na konci cyklu, aby sa overilo, či štúdium úspešne zvládli a či môžu pokračovať v štúdiu na fakulte, aby dosiahli akademické stupne.

Čl. 44. Štatúty alebo vnútorné predpisy majú zároveň určiť, ako zohľadňovať štúdium vykonané inde, najmä pokiaľ ide o udelenie dišpenzu od niektorých predmetov alebo skúšok, alebo tiež o skrátenie celej doby štúdia, aby boli pritom zachované predpisy Kongregácie pre katolícku výchovu.

VII. kapitola

Akademické stupne a iné tituly

Čl. 45. § 1. Po skončení jednotlivých cyklov štúdia môže byť udelený primeraný akademický stupeň, ktorý má byť pre jednotlivé fakulty určený s ohľadom na trvanie cyklu, ako aj na predmety, ktoré sa v ňom vyučovali.

§ 2. Preto nech sú v štatútoch jednotlivých fakúlt, podľa všeobecných i osobitných noriem tejto konštitúcie, starostlivo určené všetky stupne, ktoré sa udeľujú, a za akých podmienok.

Čl. 46. Na cirkevnej fakulte sú udeľované tieto akademické stupne: bakalaureát, licenciát a doktorát.

Čl. 47. Akademické stupne v štatútoch jednotlivých fakúlt môžu byť vyjadrené aj inými názvami, podľa univerzitnej praxe v danej krajine, pokiaľ je jasne stanovená ich rovnocennosť s vyššie uvedenými akademickými stupňami, a tak zachovaná jednotnosť cirkevných fakúlt daného regiónu.

Čl. 48. Akademický stupeň nemôže dosiahnuť ten, kto nebol riadne zapísaný na fakulte, neabsolvoval štúdium predpísané v poriadku štúdia a úspešne neabsolvoval príslušné skúšky alebo iné prípadné previerky.

Čl. 49. § 1. K doktorátu nech je pripustený len ten, kto dosiahol licenciát.

§ 2. Na dosiahnutie doktorátu sa ďalej vyžaduje doktorská dizertácia, ktorá je skutočným prínosom k vedeckému pokroku, vypracovaná pod vedením učiteľa, na verejnej obhajobe posúdená, spoločne schválená a aspoň z hlavnej časti uverejnená.

Čl. 50. § 1. Doktorát je akademický stupeň, ktorý oprávňuje učiť na fakulte, a preto sa požaduje od toho, kto tam chce vyučovať; licenciát je akademický stupeň, ktorý umožňuje vyučovať vo veľkom seminári alebo na jemu rovnocennej inštitúcii, preto sa požaduje od toho, kto tam chce vyučovať.

§ 2. Akademické stupne, ktoré sa vyžadujú na vykonávanie rozličných cirkevných služieb, sú stanovené kompetentnou cirkevnou autoritou.

Čl. 51. Doktorát *honoris causa* môže byť udelený za mimoriadne vedecké alebo kultúrne zásluhy nadobudnuté pri rozvíjaní cirkevných vied.

Čl. 52. Okrem týchto akademických stupňov môžu fakulty – vzhľadom na rôznosť jednotlivých fakúlt a ich študijných poriadkov – udeľovať aj ďalšie tituly.

VIII. kapitola

Didaktické pomôcky

Čl. 53. Na dosiahnutie vlastných cieľov, najmä na realizovanie vedeckého bádania, musí byť na každej univerzite alebo fakulte primeraná knižnica, prispôsobená potrebám učiteľov aj študentov, vhodne usporiadaná a vybavená katalógmi.

Čl. 54. Každoročne pridelená primeraná suma peňazí má knižnici umožniť, aby neustále získavala staršie aj nové knihy, a tiež dôležité periodiká, a tak mohla účinne slúžiť hlbšiemu bádaniu v rámci jednotlivých predmetov, ako aj pri prednáškach, cvičeniach a seminároch.

Čl. 55. Správca knižnice sa má vyznať v problematike, má mu pomáhať rada odborníkov a má sa zúčastňovať vhodným spôsobom na univerzitných alebo fakultných poradách.

Čl. 56. § 1. Fakulta má mať k dispozícii aj audiovizuálne informatické, technické a ďalšie prostriedky, ktoré napomáhajú didaktickú činnosť a bádanie.

§ 2. Podľa zvláštnej povahy a cieľa univerzity alebo fakulty sú potrebné aj výskumné inštitúty a vedecké laboratória, ako aj ďalšie prostriedky nevyhnutné na dosiahnutie jej vlastného cieľa.

IX. kapitola

Hospodárenie

Čl. 57. Univerzita alebo fakulta má mať k dispozícii potrebné ekonomické prostriedky, aby mohla primerane dosahovať svoj špecifický cieľ. Majú byť vedené presné záznamy o stave majetku a vlastníckych právach.

Čl. 58. Štatúty majú určiť podľa noriem správneho hospodárenia povinnosti ekonóma, ako aj kompetencie rektora alebo riaditeľa a rád na riadení ekonomiky univerzity alebo fakulty tak, aby bolo zaistené rozumné hospodárenie.

Čl. 59. Personálu, pedagogickému i nepedagogickému, prináleží primeraná mzda podľa platných zvyklostí v danom regióne, aj pokiaľ ide o sociálne zabezpečenie a poistenie.

Čl. 60. Štatúty nech rovnako stanovujú aj všeobecné normy ohľadne spôsobov účasti študentov na nákladoch univerzity alebo fakulty, prostredníctvom platenia akademických poplatkov.

X. kapitola

Plánovanie a spolupráca fakúlt

Čl. 61. § 1. Plánovanie treba brať svedomito, aby bolo zaistné jednak zachovanie a rozvoj univerzít alebo fakúlt, jednak ich primerané rozmiestnenie v rôznych častiach sveta.

§ 2. Kongregácii pre katolícku výchovu nech pri tom pomáhajú svojimi radami konferencie biskupov a komisia odborníkov.

Čl. 62. § 1. O zriadení alebo schválení novej univerzity alebo fakulty rozhoduje Kongregácia pre katolícku výchovu, keď boli splnené všetky náležitosti, a po vypočutí názoru miestneho diecézneho alebo eparchiálneho biskupa, biskupskej konferencie, ako aj odborníkov najmä z blízkych fakúlt.

§ 2. Na kánonické zriadenie cirkevnej univerzity sú potrebné 4 cirkevné fakulty, na cirkevnú vysokú školu 3 cirkevné fakulty.

§ 3. Cirkevná univerzita a cirkevná fakulta *sui iuris* má *ipso iure* verejnú právnu subjektivitu.

§ 4. Je úlohou Kongregácie pre katolícku výchovu udeľovať dekrétom právnu subjektivitu cirkevnej fakulte patriacej k štátnej univerzite.

Čl. 63. § 1. O afilácii inštitútu k niektorej fakulte, kvôli možnosti udeľovania bakalárskeho stupňa, rozhoduje po splnení ňou stanovených podmienok Kongregácia pre katolícku výchovu.

§ 2. Vrelo sa odporúča, aby diecézne alebo rehoľné teologické štúdium bolo afiliované k niektorej teologickej fakulte.

Čl. 64. O agregácii a inkorporácii inštitútu k niektorej fakulte aj o udeľovaní vyšších akademických stupňov rozhoduje Kongregácia pre katolícku výchovu po splnení ňou stanovených podmienok.

Čl. 65. Zriadenie vyššieho inštitútu pre náboženské vedy si vyžaduje prepojenie s teologickou fakultou podľa osobitných noriem vydaných Kongregáciou pre katolícku výchovu.

Čl. 66. Úprimne sa treba usilovať o spoluprácu medzi fakultami v rámci jednej univerzity, jedného regiónu a tiež širšieho územia (porov. kán. 820 *CIC*). Je to totiž veľmi užitočné na podporu vedeckého bádania učiteľov a na kvalitnejšie vzdelávanie študentov; a tiež na rozvoj tzv. interdisciplinárnych vzťahov, ktoré sa ukazujú ako čoraz potrebnéjšie; podobne je to užitočné aj pre vzájomnú komplementárnosť rôznych fakúlt; a tiež všeobecne, pre zaistenie prenikania kresťanského myšlienkového bohatstva do celej kultúry.

Čl. 67. Keď cirkevná univerzita alebo fakulta už nespĺňa podmienky požadované na jej zriadenie alebo na jej schválenie, je úlohou Kongregácie pre katolícku výchovu, aby po predošlom upozornení veľkého kancelára a rektora alebo riaditeľa vzhľadom na okolnosti a po vypočutí názoru diecézneho alebo eparchiálneho biskupa a biskupskej konferencie, rozhodla o dočasnom pozbavení inštitúcie akademických práv, odňatí jej schválenia ako cirkevnej univerzity alebo fakulty, alebo o jej zrušení.

DRUHÁ ČASŤ

OSOBITNÉ NORMY

Čl. 68. Okrem spoločných noriem pre všetky cirkevné fakulty, ktoré sú predložené v prvej časti tejto konštitúcie, pre niektoré fakulty sú s prihliadnutím na ich špeciálnu povahu a význam v Cirkvi dané osobitné normy.

I. kapitola

Teologická fakulta

Čl. 69. Teologická fakulta má za cieľ pomocou jej vlastnej vedeckej metódy hlbšie preskúmať a systematicky vysvetľovať katolíckou náuku, ktorú s najväčšou starostlivosťou čerpá zo Zjavenia; a tiež starostlivo hľadať riešenie ľudských problémov vo svetle tohto Zjavenia.

Čl. 70. § 1. Štúdium Svätého písma má byť zároveň dušou posvätnéj teológie, ktorá spočíva na písanom Božom slove spolu so živou Tradíciou ako na svojom trvalom základe (porov. *Dei verbum*, 24: AAS 58 [1966], 827).

§ 2. Jednotlivé teologické predmety sa majú vyučovať tak, aby sa jasne ukázala jednota celej teologickej náuky, vychádzajúc z vnútorných základov každého predmetu a v jeho spojení s inými predmetmi, ako je kánonické právo a filozofia, tiež humánne vedy, a aby všetky predmety smerovali k hlbšiemu poznaniu tajomstva Krista a jeho účinnejšiemu ohlasovaniu Božiemu ľudu a všetkým národom (porov. Kongregácia pre náuku viery, inštrukcia o cirkevnom povolani teológa *Donum veritatis*: 24. mája 1990: AAS 82 [1990], 1552).

Čl. 71. § 1. Zjavenú pravdu treba skúmať aj v súvislosti s vedeckými poznatkami súčasnej doby, aby sa jasne ukázalo, „ako viera a rozum smerujú k jednej pravde“ (*Gravissimum educationis*, 10: AAS 58 [1966], 737; porov. encyklika *Veritatis splendor*: AAS 85 [1993] 1133 ss.; encyklika *Fides et ratio*: AAS

91 [1999] 5 ss.) a aby ich výklad bol taký, že ho možno prispôbiť podstate a charakteru každej kultúry bez pozmenenia pravdy a so zohľadnením filozofie a múdrosti daného národa, no predsa s vylúčením akéhokoľvek synkretizmu a falošného partikularizmu (porov. *Ad gentes*, 22: *AAS* 58 [1966], 973 n.).

§ 2. Pozitívne hodnoty, ktoré sa nachádzajú v rozličných filozofiách a kultúrach, sa majú svedomito skúmať, vyberať a prijímať; nemožno však prijať také systémy a metódy, ktoré sa nedajú zlúčiť s kresťanskou vierou.

Čl. 72. § 1. Ekumenickými problémami sa treba primerane zaoberať podľa noriem vydaných kompetentnou cirkevnou autoritou (porov. *Direktórium na vykonávanie princípov a noriem o ekumenizme*: *AAS* 85 [1993], 1039 n.; slovenský preklad Trnava: SSV, 1994).

§ 2. Vzťahy s nekresťanskými náboženstvami sa majú pozorne zvažovať.

§ 3. Treba svedomito skúmať problémy, ktoré vychádzajú z dnešného ateizmu a z ďalších prúdov súčasnej kultúry.

Čl. 73. Pri skúmaní a vyučovaní katolíckej náuky sa musí vždy zachovávať vernosť magistériu Cirkvi. Pri vyučovaní, najmä v základnom cykle, nech sa prednáša predovšetkým to, čo sa týka dedičstva nadobudnutého Cirkvou. Názory, ktoré vychádzajú z nových výskumov a majú len pravdepodobnostný či osobný charakter, nech sa ako také predkladajú skromne.

Čl. 74. Študijný program na teologickej fakulte obsahuje:

a) prvý, základný cyklus, ktorý trvá päť rokov, čiže desať semestrov, alebo tri roky, čiže šesť semestrov, ak sa predtým vyžadujú dva roky filozofie.

Prvé dva roky sa majú venovať prevažne solídneho filozofického vzdelaniu, ktoré je nevyhnutné pre úspešné zvládnutie štúdia teológie. Bakalársky stupeň dosiahnutý na cirkevnej filozofickej fakulte nahrádza kurzy filozofie v prvom cykle na teologickej fakulte. Bakalaureát z filozofie získaný na necirkevnej fakulte nie je dôvodom na úplné oslobodenie študenta od filozofických kurzov prvého cyklu na teologickej fakulte.

Teologické predmety sa majú vyučovať tak, aby sa organicky predložila celá kresťanská náuka spolu s úvodom do metódy vedeckého bádania.

Cyklus sa ukončuje akademickým stupňom bakalaureátu alebo iným vhodným stupňom, ktorý musí byť špecifikovaný v štatúte fakulty.

b) Druhý cyklus, špecializačné štúdium, trvá dva roky, čiže štyri semestre.

Podľa rôzneho druhu špecializácie sa v tomto cykle vyučujú vybrané predmety, prebiehajú semináre a cvičenia na osvojenie si praxe vedeckého bádania.

Cyklus sa ukončuje akademickým stupňom špecializovaného licenciátu.

c) Tretí cyklus, v ktorom sa po vhodnom časovom období zdokonalí vedecká formácia, zvlášť prostredníctvom vypracovania doktorskej dizertačnej práce.

Cyklus sa ukončuje akademickým stupňom doktorátu.

Čl. 75. § 1. Aby mohol byť niekto prijatý na teologickú fakultu, musí mať ukončené požadované štúdium podľa čl. 32 tejto konštitúcie.

§ 2. Tam, kde je prvý cyklus na fakulte trojročný, musí študent predložiť potvrdenie o absolvovaní dvojročného filozofického štúdia na schválenej cirkevnej filozofickej fakulte alebo inštitúte.

Čl. 76. § 1. Osobitnou úlohou teologickej fakulty je starať sa o vedeckú a teologickú formáciu tých, ktorí smerujú ku kňazstvu alebo sa pripravujú na rozličné cirkevné služby; preto je nutné, aby bolo primerané množstvo učiteľov kňazov.

§ 2. Tomuto cieľu majú pomáhať aj špeciálne predmety prispôbené seminaristom; predovšetkým na doplnenie pastoračnej formácie môže byť samotnou fakultou vhodne zavedený tzv. „pastoračný rok“, ktorý sa po absolvovaní základného päťročného štúdia požaduje pre presbyterát, pričom môže byť ukončený udelením špeciálneho diplomu.

II. kapitola

Fakulta kánonického práva

Čl. 77. Fakulta kánonického práva, latinského alebo východného, má za cieľ vysvetľovať a rozvíjať kánonické disciplíny vo svetle evanjeliového zákona a dôkladne v nich vzdelávať študentov, aby sa pripravovali na bádanie a vyučovanie, a rovnako boli pripravení na vykonávanie zvláštnych cirkevných služieb.

Čl. 78. Študijný program na fakulte kánonického práva obsahuje:

a) prvý cyklus, ktorý má trvať aspoň 2 roky, čiže štyri semestre pre tých, ktorí nemajú filozoficko-teologické vzdelanie, ako aj – bez výnimky – pre tých, ktorí už majú akademický titul z civilného práva; tento cyklus je venovaný štúdiu všeobecných základov kánonického práva a tým filozofickým a teologickým predmetom, ktoré sa vyžadujú pre vyššie kánonické vzdelanie;

b) druhý cyklus, ktorý má trvať aspoň tri roky, čiže šesť semestrov, venovaný hlbšiemu štúdiu kánonického právneho poriadku vo všetkých jeho vyjadreniach, normatívnych, zákonodarných, v náuke i praxi, a hlavne kódexu latinskej Cirkvi a kódexom východných cirkví, a to prostredníctvom úplného

výkladu ich magisteriálnych i disciplinárnych zdrojov, ku ktorým sa pripája štúdium príbuzných predmetov;

c) v treťom cykle, ktorý má trvať primeranú dobu, sa zdokonaľuje právnické vzdelanie zvlášť prostredníctvom vypracovania doktorskej dizertačnej práce.

Čl. 79. § 1. Čo sa týka predmetov predpísaných v prvom cykle, fakulta môže využívať aj kurzy prebiehajúce na iných fakultách, ktoré zodpovedajú jej vlastným požiadavkám.

§ 2. Druhý cyklus sa končí licenciátom; tretí doktorátom.

§ 3. Študijný poriadok fakulty má stanovovať osobitné požiadavky na dosiahnutie jednotlivých akademických stupňov, s ohľadom na predpisy Kongregácie pre katolícku výchovu.

Čl. 80. Aby niekto mohol byť prijatý na fakultu kánonického práva, musí mať ukončené štúdium vyžadované podľa čl. 32 tejto konštitúcie.

III. kapitola

Filozofická fakulta

Čl. 81. § 1. Cirkevná filozofická fakulta má za cieľ metodicky skúmať filozofické problémy, opierajúc sa o „stále platné filozofické dedičstvo“ (porov. *Optatam totius*, 15: AAS 58 [1966], 722), hľadať ich riešenie v prirodzenom svetle rozumu a okrem toho poukazovať na ich súlad s kresťanským pohľadom na svet, človeka a Boha, čím sa vzťah filozofie a teológie ukáže v pravom svetle;

§ 2. ďalej si kladie za úlohu vzdelávať študentov tak, aby boli spôsobilí vyučovať a vykonávať iné primerané intelektuálne úlohy, a tiež rozvíjať kresťanskú kultúru a viesť plodný dialóg s ľuďmi dnešnej doby.

Čl. 82. Študijný program na filozofickej fakulte obsahuje:

a) prvý základný cyklus, v ktorom sa počas troch rokov, čiže šiestich semestrov, podáva ucelený výklad rozličných odvetví filozofie, ktoré hovoria o svete, človeku a Bohu, ako aj dejiny filozofie spolu s úvodom do metódy vedeckého bádania;

b) druhý cyklus tzv. začiatkovej špecializácie, v ktorom sa počas dvoch rokov, čiže štyroch semestrov, prostredníctvom špeciálnych predmetov a seminárov prehľbuje filozofické uvažovanie v niektorom odvetví filozofie;

c) tretí cyklus, v ktorom sa počas minimálne troch rokov zdokonalí vedecká formácia zvlášť prostredníctvom vypracovania doktorskej dizertačnej práce.

Čl. 83. Prvý cyklus sa končí stupňom bakalaureát, druhý špecializovaným licenciátom a tretí doktorátom.

Čl. 84. Aby niekto mohol byť prijatý na filozofickú fakultu, musí mať ukončené štúdium požadované podľa čl. 32 tejto konštitúcie.

V prípade, že by študent, ktorý úspešne ukončil riadne kurzy filozofie na prvom cykle teologickej fakulty, chcel pokračovať na filozofických štúdiách, aby získal titul bakalára filozofie na cirkevnej filozofickej fakulte, treba zohľadniť kurzy, ktoré absolvoval počas spomenutého štúdia.

IV. kapitola

Iné fakulty

Čl. 85. Okrem teologickej fakulty, fakulty kánonického práva a filozofickej fakulty sú a môžu byť kánonicky zriadené aj iné cirkevné fakulty vzhľadom na potreby Cirkvi dosiahnuť niektoré špecifické ciele, ako je napríklad:

- a) hlbší výskum niektorých dôležitých teologických, právnych a filozofických predmetov;
- b) rozvoj iných vied, najmä vied o človeku, ktoré užšie súvisia s teologickými predmetmi alebo s dielom evanjelizácie;
- c) hlbší výskum písomností, ktoré zvlášť pomáhajú jednak lepšie pochopiť kresťanské Zjavenie, a jednak účinnejšie vykonávať dielo evanjelizácie;
- d) napokon aj dôkladnejšia príprava bohoslovcov i laikov na správne vykonávanie niektorých špeciálnych úloh apoštolátu.

Čl. 86. Úlohou Kongregácie pre katolícku výchovu je primerane stanoviť osobitné normy pre tieto fakulty alebo inštitúty, ako to bolo v predchádzajúcich kapitolách pre fakulty: teologickú, kánonického práva a filozofickú.

Čl. 87. Aj fakulty a inštitúty, pre ktoré ešte nie sú vydané osobitné normy, si majú vypracovať vlastné štatúty – v súlade so všeobecnými normami uvedenými v prvej časti tejto konštitúcie –, ktoré majú brať do úvahy ich špecifickú povahu a cieľ.

ZÁVEREČNÉ NORMY

Čl. 88. Táto konštitúcia začína platiť od prvého dňa akademického roka 2018 – 2019 alebo akademického roka 2019, podľa akademického kalendára jednotlivých krajín.

Čl. 89. § 1. Jednotlivé univerzity alebo fakulty musia svoje vlastné štatúty – vypracované podľa tejto konštitúcie – predložiť Kongregácii pre katolícku výchovu do 8. decembra 2019.

§ 2. Prípadné úpravy štatútov alebo študijného poriadku si vyžadujú schválenie Kongregáciou pre katolícku výchovu.

Čl. 90. Na jednotlivých fakultách má byť štúdium usporiadané tak, aby študenti mohli dosiahnuť akademické stupne podľa normy tejto konštitúcie, pri zachovaní svojich dovtedy nadobudnutých práv.

Čl. 91. Štatúty a študijné poriadky nových fakúlt musia byť schválené *ad experimentum* (na skúšku) tak, aby do troch rokov od schválenia mohli byť zdokonalené s cieľom dosiahnuť definitívne schválenie.

Čl. 92. Fakulty, ktoré sú v právnom vzťahu so štátnou autoritou, budú môcť so súhlasom Kongregácie pre katolícku výchovu využiť na schválenie svojich štatútov dlhší čas, ak to bude potrebné.

Čl. 93. § 1. Je úlohou Kongregácie pre katolícku výchovu, ak si to postupom času vyžadujú okolnosti, predkladať zmeny v tejto konštitúcii, aby sa neustále prispôbovala novým požiadavkám cirkevných fakúlt.

§ 2. Od dodržiavania ktoréhokoľvek článku tejto konštitúcie alebo *ordinationes*, alebo štatútov a študijného poriadku schválených pre jednotlivé univerzity a fakulty, môže oslobodiť jedine Kongregácia pre katolícku výchovu.

Čl. 94. V súčasnosti platné zákony alebo zvyklosti, či už všeobecné, alebo osobitné, ktoré sú v rozpore s touto konštitúciou, hoci by si zasluhovali osobitnú a individuálnu zmienku, sa rušia. Takisto sa rušia privilégia dosiaľ udelené Svätou stolicou fyzickým alebo právnickým osobám, ak sú v rozpore s predpismi tejto konštitúcie.

Ustanovujem, aby sa dodržiavalo vo všetkých častiach to, čo som rozhodol touto apoštolskou konštitúciou, napriek všetkému, čo by s tým bolo v rozpore, hoci by si to zasluhovalo osobitnú zmienku, a aby bola uverejnená v oficiálnom *Commentario Acta Apostolicae Sedis*.

Dané v Ríme pri Svätom Petrovi 8. decembra 2017, na slávnosť Nepoškvrneného počatia Panny Márie, v piatom roku pontifikátu.

FRANCISCUS

PRÍLOHA I

Úvod apoštolskej konštitúcie *Sapientia christiana* (1979)

I.

Kresťanská múdrosť, ktorú Cirkev učí z Božieho príkazu, neustále povzbudzuje veriacich, aby sa snažili ľudské záležitosti a poznatky spojiť do jedného živého celku s náboženskými hodnotami, pod vedením ktorých sa všetko navzájom spája na Božiu slávu a na celkové zdokonalenie a dobro ľudského tela i duše (porov. *Gaudium et spes*, 43).

A tak služba evanjelizácie, ktorá je vlastným poslaním Cirkvi, si žiada nielen to, aby evanjelium bolo ohlasované vo viacerých krajinách a väčšiemu množstvu ľudí, ale aj to, aby silou evanjelia sa formoval spôsob myslenia, kritériá úsudku, normy konania; jednoducho povedané, je potrebné, aby celá kultúra človeka bola preniknutá evanjeliom (porov. Pavol VI., *Evangelii nuntiandi*, 19 – 20).

Totíž kultúra, v ktorej človek žije, silne pôsobí na jeho myslenie a následne aj na jeho konanie; preto roztržka medzi vierou a kultúrou sa ľahko stáva prekážkou evanjelizácie, a naopak, kultúra založená na kresťanskom duchu podporuje šírenie evanjelia.

Keďže je evanjelium určené všetkým ľuďom, každého veku a národnosti, neviaže sa na nijakú osobitnú kultúru, ale všetky kultúry má preniknúť tak, aby ich priviedlo na svetlo Božieho zjavenia, a ľudské mravy očistilo a obnovilo v Kristovi.

Preto sa Cirkev usiluje priniesť Kristovu dobrú zvesť všetkým vrstvám ľudského rodu, aby mohla zmeniť zmýšľanie tak jednotlivcov, ako aj všetkých ľudí spoločne; aby ich diela a podujatia, ich celý život a každé prostredie, v ktorom žijú, prenikla svetlom evanjelia. Takto Cirkev rozširovaním ľudského vzdelania a kultúry splňa svoje poslanie evanjelizácie (*tamže*, 18; *Gaudium et spes*, 58).

II.

V tejto starostlivosti Cirkvi o kultúru osobitný význam mali a majú katolícke univerzity, ktoré svojou podstatou smerujú k tomu, že sa budú „verejne, trvalo a všestranne zúčastňovať na každom úsilí o vyššiu kultúru života“ (*Gravissimum educationis*, 10).

Preto v Cirkvi od jej začiatkov – ako náš predchodca Pius XI. spomína v úvode apoštolskej konštitúcie *Deus scientiarum Dominus* (1931, *AAS* 23, 242) – vznikali *didascalieia* (školy), aby

vysvetľovali kresťanskú múdrosť, ktorou sa naplňali život a mravy ľudí. V týchto sídlach kresťanskej múdrosti čerpali svoje vzdelanie najslávnejší cirkevní otcovia a doktori, učitelia Cirkvi a spisovatelia.

Počas stáročí veľkým úsilím najmä biskupov a rehoľníkov v blízkosti cirkevných katedrál a rehoľných kláštorov boli založené školy, ktoré šíрили akoby v jednom cirkevnú náuku aj občiansku vzdelanosť. Tu vznikli univerzity pre študentov, tá slávna stredoveká inštitúcia, ktorá od začiatku pokladala Cirkev za najláskavejšiu matku a patrónku.

Neskôr sa štátni predstavitelia usilovali o dobro spoločnosti a začali zakladať a rozširovať vlastné univerzity. Cirkev vzhľadom na svoj charakter neprestala zakladať a podporovať takéto sídla múdrosti a inštitúty na vzdelávanie, o čom svedčia mnohé katolícke univerzity budované aj v dnešných časoch skoro na všetkých miestach sveta. Cirkev, vedomá si svojho spasiteľného poslania na celom svete, túži mať k sebe pripojené sídla vyššieho vzdelávania a chce, aby sa všade rozširovali a účinne pôsobili, aby sprítomňovali a šíрили pravé posolstvo Krista v ľudskej kultúre.

Aby katolícke univerzity lepšie dosahovali tento cieľ, ich spoločnú prácu chcel podporiť náš predchodca pápež Pius XII., keď apoštolským listom z 27. júla 1949 zriadil Federáciu katolíckych univerzít a stanovil, že „hodnotu úplného *atenea* má tá univerzita, ktorú kánonicky založila alebo v budúcnosti založí alebo verejne uzná za riadenú a celkom sformovanú podľa normy katolíckej výchovy sama Svätá stolica“ (1950, *AAS* 42, 387).

Toto potvrdil aj Druhý vatikánsky koncil: „Cirkev sa horlivo stará o školy vyššieho stupňa“ a neúnavne povzbudzuje, aby sa „zriaďovali a rozvíjali katolícke univerzity a fakulty, vhodne rozmiestnené v rozličných častiach sveta“ a aby poslucháči katolíckych univerzít dostali „vynikajúcu vedeckú prípravu, aby boli schopní prevziať zodpovednejšie miesta v spoločnosti a byť svedkami viery vo svete“ (*Gravissimum educationis*, 10). Pretože Cirkev dobre vie, že „budúcnosť spoločnosti a Cirkvi je veľmi úzko spätá s intelektuálnym rozvojom vysokoškolskej mládeže“ (*tamže*).

III.

Nie je zvláštne, že medzi katolíckymi univerzitami sa Cirkev neustále usilovala rozširovať najmä tie cirkevné fakulty a univerzity, ktoré sa venujú predovšetkým kresťanskému Zjaveniu a tomu, čo s tým súvisí, a teda sú úzko spojené s poslaním evanjelizácie.

Týmto fakultám bola zverená veľmi ťažká úloha s osobitnou starostlivosťou pripraviť svojich študentov na kňazskú službu, na vyučovanie posvätných vied a na prijatie namáhavého poslania apoštolátu. Tieto fakulty sa majú okrem toho „venovať dôkladnejšiemu výskumu rozličných odborov posvätných vied, aby sa neprestajne prehľbovalo poznanie Božieho zjavenia, aby poklady kresťanskej múdrosti zdedené od otcov boli čoraz prístupnejšie, aby sa rozvíjal dialóg s oddelenými bratmi i

nekresťanmi a riešili sa problémy, ktoré nastoľuje vedecký a kultúrny pokrok“ (*Gravissimum educationis*, 11).

Totíž nové vedy a nové objavy nastoľujú nové problémy, ktoré sa pýtajú a odvolávajú na posvätné disciplíny. Preto je potrebné, aby učitelia posvätných vied, keď plnia svoju prvoradú úlohu, nadobúdali teologickým bádáním hlbšie poznanie zjavenej pravdy, podporovali stretnutia aj s učiteľmi iných predmetov, či už ide o veriacich, alebo neveriacich, a tak sa usilovali ich tvrdenia rozlišovať, vykladať a poznávať vo svetle zjavenej pravdy (porov. *Gaudium et spes*, 62).

Neustálym kontaktom s týmito problémami teológovia sa snažia hľadať vhodnejší spôsob, ako sprostredkovať náuku dnešným ľuďom, ktorí žijú v rôznych kultúrach; lebo „iná vec je sám poklad viery, alebo pravdy, ktoré sú obsiahnuté v našom úctyhodnom učení, a iná vec je ohlasovať ich v tom istom zmysle a v tom istom obsahu“ (porov. Ján XXIII., Príhovor na začiatku Druhého vatikánskeho koncilu, 1962, *AAS* 54, 792). Toto veľmi pomáha, aby v Božom ľuďe náboženská výchova a bezúhonnosť ducha kráčali zároveň s pokrokom vedy a techniky, aby veriaci boli postupne privádzaní pastoračnou starostlivosťou k plňšiemu a zrelšiemu životu viery.

V spojení s poslaním evanjelizácie majú význam aj fakulty tých vied, ktoré hoci nemajú zvláštne spojenie s kresťanským Zjavením, predsa môžu veľmi prispieť k dielu evanjelizácie, a preto sú Cirkvou považované za cirkevné fakulty a budované ako cirkevné fakulty, a majú zvláštny vzťah k posvätnej hierarchii.

Preto Apoštolská stolica, aby splnila svoje poslanie, cíti právo a povinnosť zakladať a podporovať cirkevné fakulty, ktoré závisia od nej alebo existujú samostatne, alebo sú pripojené k univerzitám. Sú určené pre bohoslovcov aj laikov a veľmi sa žiada spolupráca celého Božieho ľudu pod vedením pastierov, aby sa tieto sídla múdrosti účinne pričínili o rast viery a kresťanského života.

IV.

Cirkevné fakulty – ktoré sú zriadené na spoločné dobro Cirkvi a pokladajú sa za niečo vzácne pre celé cirkevné spoločenstvo – majú si byť vedomé svojho významu v Cirkvi. Tie, ktoré sa najviac dotýkajú kresťanského Zjavenia, nech pamätajú na príkazy, ktoré povedal o tomto poslaní Cirkvi jej najvyšší Učiteľ – Kristus: „Chod'te teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Duchu Svätého a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal“ (*Mt* 28, 19 – 20). Z týchto úvah vyplýva úplná oddanosť týchto fakúlt k celej Kristovej náuke, ktorej autentický výklad a ochranu počas stáročí prejavovalo magistérium Cirkvi.

Biskupské konferencie v jednotlivých národoch a krajinách nech preukazujú takýmto fakultám ustavičnú starostlivosť; nech neprestajne podporujú ich rozvoj a vernosť učeniu Cirkvi, aby poskytovali

celému spoločenstvu veriacich svedectvo ducha celkom oddaného tomuto Kristovmu príkazu. Treba, aby takéto svedectvo prejavovala fakulta ako celok a zároveň všetci jej členovia aj jednotlivci. Cirkevné univerzity a fakulty boli ustanovené na budovanie Cirkvi a na úžitok veriacich, a je nevyhnutné, aby to vždy mali pred očami ako kritérium svojej obetavej práce.

Predovšetkým učitelia, ktorí majú najväčšiu zodpovednosť, nech vykonávajú zvláštnu službu Božieho slova a nech sú pre mladých ľudí učiteľmi viery, pre študentov a ostatných veriacich svedkami živej evanjeliovej pravdy a príkladmi vernosti k Cirkvi. Je osožné pripomenúť si o tomto slová pápeža Pavla VI.: „Poslaním teológa je budovať cirkevné spoločenstvo, aby Boží ľud vzrastal v skúsenosti viery“ (Pavol VI., list rektorovi Katolíckej univerzity v Louvain *Le transfert á Louvain-la-Neuve*, 13. 9. 1975; porov. *L'Osservatore Romano*, 22. – 23. 9. 1975; Porov. JÁN PAVOL II., encyklika *Redemptor hominis*, 19).

V.

Na dosiahnutie vlastných cieľov je potrebné, aby cirkevné fakulty boli zriadené tak, aby primerane zodpovedali novým požiadavkám doby; preto Druhý vatikánsky koncil určil ich pravidlá, ktoré treba poznať (*Gravissimum educationis*, 11).

Apoštolská konštitúcia *Deus scientiarum Dominus*, vyhlásená naším predchodcom pápežom Piom XI. dňa 24. 5. 1931, priniesla mnoho vo svojej dobe na obnovenie vysokoškolského štúdia; predsa však nové životné okolnosti si vyžadujú určité prispôsobenia a inovácie.

Počas 50 rokov skutočne nastali veľké zmeny nielen v občianskej spoločnosti, ale aj v Cirkvi. Odohrali sa veľké udalosti, napríklad Druhý vatikánsky koncil, ktoré pôsobili na vnútorný život Cirkvi aj na jej vonkajšie vzťahy s kresťanmi iných cirkví, s nekresťanmi, s neveriacimi a so všetkými ochrancami ľudskej kultúry.

Preto sa stáva, že teologické vedy stále viac priťahujú nielen bohoslovcov, ale aj laikov, ktorí stále vo väčšom počte navštevujú teologické školy rozšírené najmä v posledných rokoch.

Napokon nové zmýšľanie sa prejavuje aj pri samotnom zlučovaní univerzity a fakulty, tak civilnej, ako aj cirkevnej, pre spravodlivú túžbu viac sa zúčastňovať na živote univerzity, o čo sa usilujú všetci, ktorí v nej majú nejakú úlohu.

Nesmieme zabúdať ani na veľký pokrok v pedagogických a didaktických metódach, ktoré si vyžadujú nové spôsoby usporiadania štúdia; ani na užšie spojenie, ktoré stále viac cítiť medzi rôznymi vedami a predmetmi, ani na túžbu po väčšej spolupráci v celom univerzitnom školstve.

Posvätná kongregácia pre katolícku výchovu, poslušná nariadeniu koncilu, aby zadosťučinila týmto novým požiadavkám, už v roku 1967 pristúpila k obnove v duchu koncilu; 20. 5. 1968 vyhlásila

„Normy k apoštolskej konštitúcii *Deus scientiarum Dominus* o cirkevnom akademickom štúdiu“, ktoré platili v týchto rokoch.

VI.

Teraz treba prácu doplniť a zdokonaľiť novým zákonom, ktorý – po zrušení apoštolskej konštitúcie *Deus scientiarum Dominus*, s pripojenými predpismi a spomínanými normami, ktoré vydala 20. 5. 1968 posvätná kongregácia – prevezme tie prvky, ktoré sa doteraz v týchto dokumentoch pokladajú za platné, a má stanoviť nové normy, ktorými sa už šťastne začatá inovácia rozvinie a doplní.

Iste nikomu neuniknú ťažkosti, ktoré prekážajú vyhláseniu novej apoštolskej konštitúcie. Predovšetkým je to „beh času“, ktorý prináša také rýchle zmeny, že sa zdá, akoby nič nemohlo zostať stabilné a trvalé; a okrem toho „rôzne krajiny“ žiadajú taký pluralizmus, že sa zdá takmer nemožné, aby boli spoločné normy platné všade na svete.

A predsa, keďže na celom svete sú cirkevné fakulty založené alebo schválené Svätou stolicou a v jej mene udeľujú akademické stupne, je nevyhnutné, aby sa zachovala nejaká podstatná jednota; aby požiadavky na dosiahnutie akademických stupňov boli jasne stanovené a všade platné. Správne je postarať sa, aby bolo ustanovené v zákone to, čo je nevyhnutné, a predpokladá sa, že bude dosť stabilné. Zároveň treba nechať určitú slobodu, aby vo vlastných štatútoch jednotlivých fakúlt boli veci ďalej definované podľa miestnych okolností a univerzitných zvyklostí, ktoré platia v tej-ktorej krajine. Takto sa nebráni legitímnemu pokroku vysokoškolského štúdia ani sa neobmedzuje, ale skôr sa privádza na správne cesty, aby mohlo prinášať väčšiu úrodu; takto zároveň v legitímnej rôznorodosti fakúlt prichádza do vedomia jednota Katolíckej cirkvi aj v týchto sídlach vysokoškolského vzdelávania.

Preto Posvätná kongregácia pre katolícku výchovu z poverenia nášho predchodcu Pavla VI. začala rokovať predovšetkým so samotnými cirkevnými univerzitami a fakultami aj s dikastériami rímskej kúrie a so všetkými, ktorých sa to týka; potom vytvorila skupinu odborníkov, ktorí pod vedením tejže kongregácie spresnili zákony o cirkevných akademických štúdiách.

Keď sa to úspešne skončilo, Pavol VI. mal vyhlásiť túto konštitúciu, čo si vrúcne želal, ale bol vytrhnutý z pozemského života; a rovnako nečakaná smrť zabránila aj Jánovi Pavlovi I., aby to dokončil. My teda, po svedomitom uvážení vecí našou apoštolskou autoritou, navrhujeme a stanovujeme nasledujúce zákony a normy.

KONGREGÁCIA PRE KATOLÍCKU VÝCHOVU

APLIKAČNÉ NORMY

NA VERNÉ ZACHOVÁVANIE APOŠTOLSKEJ KONŠTITÚCIE

VERITATIS GAUDIUM

Kongregácia pre katolícku výchovu podľa čl. 10 apoštolskej konštitúcie *Veritatis gaudium* predkladá cirkevným univerzitám a fakultám nasledujúce aplikačné normy a nariaďuje, aby sa verne dodržiavali.

PRVÁ ČASŤ

VŠEOBECNÉ NORMY

I. kapitola

Povaha a cieľ cirkevných univerzít a fakúlt

(apošt. konšt., čl. 1 – 10)

Čl. 1. § 1. Normy týkajúce sa cirkevných univerzít a fakúlt sa s ohľadom na ich špecifický charakter aplikujú, *congrua congruis referendo*, aj na ďalšie inštitúty vyššieho vzdelávania, ktoré boli kánonicky zriadené alebo schválené Svätou stolicou a z jej rozhodnutia majú právo udeľovať akademické stupne.

§ 2. Cirkevné univerzity a fakulty, ako aj ďalšie inštitúty vyššieho vzdelávania, spravidla podliehajú hodnoteniu Agentúry Svätej stolice pre hodnotenie a podporu kvality cirkevných univerzít a fakúlt (AVEPRO).

Čl. 2. Na podporu bádania sa veľmi odporúčajú špeciálne centrá vedeckého výskumu, vedecké časopisy a zborníky, ako aj konferencie a iné vhodné formy vedeckej spolupráce.

Čl. 3. Úlohy, na ktoré sa študenti pripravujú, môžu byť čisto vedecké, ako bádanie a vyučovanie, alebo viac pastoračné. Tento rozdiel treba brať do úvahy pri stanovovaní študijného poriadku a definovaní akademických stupňov, no vždy treba dbať o ich vedeckú povahu.

Čl. 4. Aktívna účasť v službe evanjelizácie sa vzťahuje na činnosť Cirkvi v pastorácii, v oblasti ekumenizmu a na misiách, a je zameraná predovšetkým na hlbšie poznávanie, obranu a šírenie viery; zároveň sa rozširuje na celú oblasť kultúry a ľudskú spoločnosť.

Čl. 5. Biskupské konferencie sa majú živo zaujímať o univerzity a fakulty aj v tomto spojení s Apoštolskou stolicou:

1.°spolu s veľkými kancelármi majú podporovať ich rozvoj pri zachovaní nezávislosti vedy v zmysle Druhého vatikánskeho koncilu, a majú sa starať najmä o ich vedeckú a cirkevnú erudíciu;

2.°pokial' ide o spoločné otázky, ktoré sa v danej krajine vynárajú, majú inšpirovať, podporovať a vhodne koordinovať ich aktivity;

3.°majú zaistiť taký počet cirkevných univerzít a fakúlt, ktorý zodpovedá potrebám Cirkvi a kultúrnemu pokroku v ich krajine, no zároveň má byť zachovaná ich vysoká vedecká úroveň;

4.°aby mohli realizovať uvedené požiadavky, majú zostaviť zo svojich členov komisiu, ktorej bude pomáhať skupina odborníkov.

Čl. 6. Inštitúcia, ktorej Kongregácia pre katolícku výchovu udelila právo udeľovať iba akademické stupne druhého a/alebo tretieho cyklu, nech sa nazýva *institutum ad instar facultatis* (fakulte podobný inštitút).

Čl. 7 § 1. Pri príprave štatútov a organizácie štúdií nech sú zachované normy, ktoré sa nachádzajú v Dodatku I týchto aplikačných noriem.

§ 2. Podľa toho, ako je stanovené v štatúte, môžu univerzity a fakulty z vlastnej autority vydávať vnútorné smernice, ktoré podrobnejšie určujú záležitosti, týkajúce sa ich zriadenia, vedenia a spôsobov konania, pričom rešpektujú štatúty.

Čl. 8. § 1. Kánonická platnosť akademického stupňa znamená, že tento stupeň robí spôsobilým na prevzatie cirkevných úradov, pre ktoré sa daný stupeň vyžaduje; to platí predovšetkým pre vyučovanie posvätných vied na fakultách, vo veľkých seminároch a im rovnocenných inštitúciách.

§ 2. Podmienky, ktoré treba splniť na uznanie jednotlivých udeľovaných stupňov, o ktorých hovorí čl. 9 apoštolskej konštitúcie, zahŕňajú popri súhlase od miestnej alebo národnej cirkevnej autority predovšetkým učiteľský zbor, študijný plán a vedecké prostriedky.

§ 3. Stupne uznané len vzhľadom na isté kánonické účinky nikdy nesmú byť úplne rovnocenné kánonickým akademickým stupňom.

II. kapitola

Akademická obec a jej vedenie

(apošt. konšt., čl. 11 – 21)

Čl. 9. Úlohou veľkého kancelára je:

1.°trvalo rozvíjať univerzitu alebo fakultu; podporovať vedeckú činnosť a cirkevnú identitu; dohliadať, aby katolícka náuka zostala neporušená a aby sa verne dodržiavali štatúty a normy vydané Svätou stolicou;

2.°rozvíjať súdržnosť medzi všetkými členmi akademickej obce;

3.°predkladať konštitúcie Kongregácii pre katolícku výchovu podľa čl. 18, jednak mená tých, ktorí majú byť menovaní alebo potvrdení do funkcie rektora, riaditeľa alebo dekana, jednak mená tých učiteľov, pre ktorých sa požaduje vyhlásenie „*nihil obstat*“;

4.°prijatť „*professio fidei*“ (vyznanie viery) od rektora, riaditeľa alebo dekana (porov. kán. 833 *CIC*);

5.°udeľovať alebo odnímať učiteľom „*veniam docendi*“ alebo „*missionem canonicam*“ podľa normy tejto konštitúcie;

6.°požiadať kongregáciu o „*nihil obstat*“ pre udelenie doktorátov *honoris causa*;

7.°informovať Kongregáciu pre katolícku výchovu o najdôležitejších udalostiach a každých päť rokov jej predkladať podrobnú správu o akademickom a morálnom stave, a tiež o stave hospodárenia univerzity alebo fakulty, ako aj strategický plán, zároveň s vlastným stanoviskom, podľa predlohy stanovenej touto kongregáciou.

Čl. 10. Keď univerzita alebo fakulta závisí od kolégiovej autority (napr. od biskupskej konferencie), nech je z nej určený niekto, kto bude zastávať úrad veľkého kancelára.

Čl. 11. Ak zistí miestny ordinár, hoci nie je veľkým kancelárom, no nesie zodpovednosť za pastoraáciu vo svojej diecéze, že sa na univerzite alebo fakulte potvrdili skutočnosti protirečiace náuke, mravom alebo cirkevnej disciplíne, nech to oznámi veľkému kancelárovi, aby urobil opatrenia; ak veľký kancelár neurobí tieto opatrenia, môže sa ordinár obrátiť na Svätú stolicu, pričom je povinný v najzávažnejších alebo naliehavých prípadoch, ktoré predstavujú nebezpečenstvo pre jeho diecézu, priamo zakročiť.

Čl. 12. Menovanie alebo potvrdenie v úrade, o ktorom hovorí čl. 18 tejto konštitúcie, je nevyhnutné aj pre nový mandát jednotlivých nositeľov úradov.

Čl. 13. To, čo je ustanovené v čl. 19 tejto konštitúcie, má byť spresnené v štatúte univerzity alebo jednotlivých fakúlt, pritom sa má v jednotlivých prípadoch priznávať väčšia váha buď kolégiovému alebo osobnému vedeniu; no tak, aby ostali zachované obe formy, s ohľadom na univerzitnú prax v regióne, kde sa fakulta nachádza, alebo s ohľadom na prax rehoľného inštitútu, ku ktorému fakulta patrí.

Čl. 14. Okrem univerzitnej rady (akademického senátu) a fakultnej rady – ktoré existujú všade, hoci pod rôznymi menami – môžu štatúty podľa potreby zriadiť aj ďalšie špeciálne rady alebo komisie na riadenie a podporu v oblasti vedeckej, pedagogickej, disciplinárnej, hospodárskej a pod.

Čl. 15. § 1. Podľa tejto konštitúcie sa nazýva rektorom ten, kto je na čele univerzity; riaditeľom ten, kto je na čele inštitútu alebo fakulty *sui iuris*; dekanom, kto je na čele fakulty, ktorá je súčasťou univerzity; direktorom ten, kto je na čele akademického inštitútu, agregovaného alebo inkorporovaného.

§ 2. V štatútoch sa má určiť trvanie ich mandátu a spôsob, ako a koľko rás po sebe môžu byť potvrdení v úrade.

Čl. 16. Úlohou rektora alebo riaditeľa je:

- 1.°riadiť, podporovať a koordinovať celú činnosť akademickej obce;
- 2.°zastupovať univerzitu, inštitút alebo fakultu *sui iuris*;
- 3.°zvolávať rady univerzity, inštitútu alebo fakulty *sui iuris* a predsedať im podľa normy štatútov;
- 4.°dohliadať na hospodársku správu;
- 5.°informovať veľkého kancelára o najdôležitejších udalostiach;
- 6.°dohliadať, aby boli každoročne aktualizované údaje o inštitúcii v elektronickej forme, ktoré sa nachádzajú v banke dát Kongregácie pre katolícku výchovu.

Čl. 17. Dekan fakulty má za úlohu:

- 1.°podporovať a koordinovať činnosť fakulty, najmä pokiaľ ide o štúdium, a včas zabezpečiť jej potreby;
- 2.°zvolávať fakultnú radu a predsedať jej;
- 3.°prijímať alebo vylučovať študentov v mene rektora podľa normy štatútov;
- 4.°oznamovať rektorovi, čo sa urobilo alebo čo sa navrhuje na fakulte;
- 5.°postarať sa o vykonanie toho, čo nariadili vyššie authority;
- 6.°aspoň raz ročne aktualizovať údaje týkajúce sa inštitúcie v elektronickej podobe, ktoré sa nachádzajú v banke dát Kongregácie pre katolícku výchovu.

III. kapitola

Učítelia

(apošt. konšt., čl. 22 – 30)

Čl. 18. § 1. Stáli učítelia na fakulte sú predovšetkým tí, ktorí sú tam trvalo zamestnaní a spravidla sa nazývajú riadni; po nich nasledujú mimoriadni učítelia; a podľa potreby môžu tam byť aj iní učítelia, s ohľadom na zvyklosti univerzitnej praxe.

§ 2. Fakulty majú mať nasledovný minimálny počet stálych učiteľov: 12 pre teologickú fakultu (a prípadne aspoň 3, ktorí majú požadované tituly z filozofie: porov. *Ord.* čl. 57), 7 pre filozofickú fakultu a 5 pre fakultu kánonického práva, a tiež 5 alebo 4 pre vyššie inštitúty náboženských vied, podľa toho, či má inštitút 1. a 2. cyklus alebo iba 1. cyklus. Ostatné fakulty majú mať aspoň 5 stálych učiteľov.

§ 3. Okrem stálych učiteľov tam zvyčajne pôsobia aj iní učítelia, nazývaní rôzne, predovšetkým tí, ktorí sú pozývaní z iných fakúlt.

§ 4. Napokon je vhodné, ak sú tam na plnenie osobitných akademických úloh prítomní aj asistenti, ktorí majú primeraný titul.

Čl. 19. § 1. Za primeraný doktorát sa považuje ten, ktorý zodpovedá vyučovanému predmetu.

§ 2. Na teologických fakultách alebo fakultách kánonického práva, ak ide o posvätnú vednú disciplínu alebo s ňou súvisiaci predmet, sa bežne požaduje kánonický doktorát; ak doktorát nie je kánonický, vyžaduje sa aspoň kánonický licenciát.

§ 3. Na ostatných fakultách, ak učiteľ nemá ani kánonický doktorát, ani kánonický licenciát, môže byť uznaný ako stály učiteľ iba pod podmienkou, že jeho formácia je v súlade s identitou cirkevnej fakulty. Pri posudzovaní kandidátov na vyučovanie treba mať na mysli – okrem nevyhnutnej odbornosti v im určenom predmete – aj to, aby ich publikácie a didaktická činnosť tvorili jednotu a boli v súlade s pravdou odovzdávanou vierou.

Čl. 20. § 1. Učiteľom z iných cirkví a cirkevných spoločenstiev udeľuje podľa noriem kompetentnej cirkevnej autority (porov. *Direktórium na vykonávanie princípov a noriem o ekumenizme*, 191 n.: AAS 85 [1993], 1107 ss.) splnomocnenie na vyučovanie veľký kancelár.

§ 2. Učítelia iných cirkví a cirkevných spoločenstiev nemôžu vyučovať teologické kurzy v prvom cykle, ale môžu učiť iné predmety (porov. *Direktórium na vykonávanie princípov a noriem o ekumenizme*, 192: AAS 85 [1993], 1107 – 1108). V druhom cykle môžu byť pozývaní ako hosťujúci profesori (porov. *tamže*, 195: AAS 85 [1993], 1109).

Čl. 21. § 1. Štatúty majú stanovovať, kedy sa udeľuje trvalé poverenie učiť, a to s ohľadom na *nihil obstat* podľa čl. 27 tejto konštitúcie.

§ 2. *Nihil obstat* Svätej stolice je vyhlásenie, že podľa normy tejto konštitúcie a osobitných štatútov nič neprekáža navrhovanému menovaniu, čo však samo osebe nezahŕňa právo vyučovať. Ak by existovala nejaká prekážka, treba informovať veľkého kancelára, ktorý v tejto veci prijme a vypočuje dotknutého učiteľa.

§ 3. Ak mimoriadne časové alebo miestne okolnosti bránia vyžiadaniu vyhlásenia *nihil obstat* Svätej stolice, veľký kancelár sa spojí s Kongregáciou pre katolícku výchovu, aby sa našlo vhodné riešenie.

§ 4. Na fakultách, ktoré podliehajú osobitnému režimu konkordátu, sa majú zachovávať normy stanovené v rámci neho a tiež osobitné normy vydané Kongregáciou pre katolícku výchovu, pokiaľ existujú.

Čl. 22. V štatútoch treba stanoviť časový interval potrebný na povýšenie učiteľa, ktorý má byť aspoň trojročný.

Čl. 23. § 1. Učitelia, najmä stáli, nech sa snažia medzi sebou spolupracovať. Odporúča sa aj spolupráca s učiteľmi z iných fakúlt, najmä s tými, ktorí vyučujú príbuzné alebo súvisiace predmety.

§ 2. Nik nemôže byť stálym učiteľom súčasne na viacerých fakultách.

Čl. 24. § 1. V štatútoch sa má presne určiť spôsob, ako postupovať pri suspendovaní alebo prepustení učiteľa, najmä ak ide o doktrinálne dôvody.

§ 2. Treba sa predovšetkým snažiť o to, aby sa podľa možnosti problém urovnal osobným pohovorom medzi rektorom alebo riaditeľom, alebo dekanom a samotným učiteľom. Ak sa nedospeje k zhode, má byť problém predložený primeranou formou príslušnej rade alebo komisii tak, aby sa prvé vyšetrowanie vykonalo na vnútornom univerzitnom alebo fakultnom fóre. Ak to nie je dostačujúce, nech sa vec postúpi veľkému kancelárovi, ktorý preskúma spor spolu so skúsenými odborníkmi z univerzity, fakulty alebo s externými pracovníkmi, aby urobil vhodné opatrenia. Učiteľ má mať zaistené právo poznať príčinu a dôkazy, ako aj predložiť a brániť vlastné dôvody. Stále však ostáva v platnosti právo podať rekurz na Svätú stolicu kvôli definitívnemu vyriešeniu prípadu (porov kán. 1732 – 1739 *CIC*; kán. 996 – 1006 *CCEO*; kán. 1445, § 2 *CIC*; Ján Pavol II., apošt. konšt. *Pastor bonus*, čl. 123: *AAS* 80 [1988], 891 – 892).

§ 3. Vo vážnych a naliehavých prípadoch však veľký kancelár môže pre dobro študentov a veriacich suspendovať učiteľa *ad tempus* (na určitý čas), kým sa neuzavrie riadny proces.

Čl. 25. Aby sa diecézni a rehoľní kňazi alebo iní, im rovnoprávni, mohli stať učiteľmi na fakulte a zostať tam, musia mať súhlas svojho ordinára, hierarchu alebo predstaveného, podľa noriem stanovených v tejto veci kompetentnou cirkevnou autoritou.

IV. kapitola

Študenti

(apošt. konšt., čl. 31 – 35)

Čl. 26. § 1. Podľa čl. 31 tejto konštitúcie predpísané svedectvo:

1.°o morálnom živote dáva kňazom, seminaristom a zasväteným osobám ich ordinár alebo hierarcha, superior alebo nimi poverená osoba; iným zvyčajne nejaký cirkevný zamestnanec;

2.°o predchádzajúcich štúdiách poskytuje diplom o absolvovaní štúdia, ktorý sa vyžaduje podľa čl. 32 konštitúcie.

§ 2. Pretože štúdiá požadované pre prijatie na univerzitu sa v rozličných krajinách líšia, fakulta má právo a povinnosť preskúmať, či podľa svedectva študenti absolvovali všetky predmety, ktoré fakulta pokladá za nevyhnutné.

§ 3. Na fakultách posvätných vied sa vyžaduje primeraná znalosť latinského jazyka, aby študenti mohli pochopiť a využívať textové pramene týchto vied a cirkevné dokumenty (porov. *Optatam totius*, 13: AAS 58 [1966], 721; *Pauli VI Romani Sermonis*: AAS 68 [1976], 481 n.).

§ 4. Ak niektorý predmet nebol vôbec alebo bol len čiastočne absolvovaný, musí fakulta požadovať doplnenie nedostatočného štúdia v primeranom čase a jeho potvrdenie skúškou.

Čl. 27. Okrem riadnych študentov, ktorí chcú dosiahnuť akademické stupne, môžu byť prijatí aj mimoriadni študenti, ktorí budú navštevovať semináre, podľa noriem určených v štatútoch.

Čl. 28. Prechod študenta z jednej fakulty na inú sa môže uskutočniť iba na začiatku akademického roka alebo semestra po dôkladnom preskúmaní jeho akademického a disciplinárneho statusu. Nik nemôže byť pripustený k získaniu akademického stupňa, pokiaľ neabsolvuje všetko, čo sa na dosiahnutie toho stupňa vyžaduje podľa štatútu a študijného poriadku fakulty.

Čl. 29. Pri stanovovaní noriem ohľadom prerušenia štúdia alebo vylúčenia študenta z fakulty má byť zachované jeho právo na obhajobu.

V. kapitola

Administratívny a technický personál

(apošt. konšt., čl. 36)

Vypúšťa sa.

VI. kapitola

Študijný poriadok

(apošt. konšt., čl. 37 – 44)

Čl. 30. Študijný poriadok musí mať schválenie od Kongregácie pre katolícku výchovu (porov. kán. 816 § 2 *CIC*; kán. 650 *CCEO*).

Čl. 31. Študijný poriadok jednotlivých fakúlt má určovať, ktoré predmety (hlavné aj doplnkové) sú povinné, a teda ich musia absolvovať všetci, a ktoré sú nepovinné alebo voliteľné.

Čl. 32. Podobne majú štatúty určovať, na ktorých cvičeniach a seminároch musia byť študenti nielen prítomní, ale majú sa aj aktívne podieľať, spolupracovať s kolegami a vypracovať seminárne práce.

Čl. 33. § 1. Prednášky a cvičenia majú byť vhodne časovo zadelené, aby sa náležite podporilo súkromné štúdium a osobná práca pod vedením učiteľov.

§ 2. Jedna časť kurzov sa môže konať vo forme štúdia na diaľku, ak to študijný poriadok schválený Kongregáciou pre katolícku výchovu upravuje a určuje podmienky takéhoto štúdia, najmä pokiaľ ide o spôsob skúšania.

Čl. 34. § 1. Štatúty a vnútorné predpisy univerzity alebo fakulty majú stanovovať aj spôsob, akým majú skúšajúci oznámiť svoj posudok ohľadom kandidátov.

§ 2. V poslednom posudku ohľadom kandidátov na jednotlivé akademické stupne majú byť zohľadnené všetky výsledky dosiahnuté v písomných alebo ústnych skúškach v danom cykle.

§ 3. Na skúšky pre udelenie akademických stupňov, najmä doktorátu, sa odporúča pozvať aj externých vyučujúcich.

VII. kapitola

Akademické stupne a ďalšie tituly

(apošt. konšt., čl. 45 – 52)

Čl. 35. Na kánonicky založených alebo schválených cirkevných univerzitách alebo fakultách sa akademické stupne udeľujú z autority Svätej stolice.

Čl. 36. § 1. Štatúty musia určiť nevyhnutné požiadavky na vypracovanie doktorskej dizertačnej práce a normy na jej verejnú obhajobu a publikovanie.

§ 2. Publikovanie dizertačnej práce v elektronickej podobe je prípustné, ak to študijný poriadok upravuje a stanovuje podmienky tak, aby bol prístup k takejto publikácii trvalo zaistený.

Čl. 37. Jeden vytlačený exemplár dizertačných prác, ktoré boli uverejnené, sa má zaslať Kongregácii pre katolícku výchovu. Odporúča sa, aby sa jeden výtlačok zaslal aj na cirkevné fakulty – aspoň vo vlastnom regióne –, kde sa zaoberajú tými istými vednými odbormi.

Čl. 38. Na autentické dokumenty o udelení akademických stupňov sa majú podpísať akademické authority podľa štatútov a tiež tajomník univerzity alebo fakulty, a musí tam byť príslušná pečiatka.

Čl. 39. V krajinách, kde to medzinárodné dohody uzavreté Svätou stolicou vyžadujú, a na inštitúciách, kde to akademické authority považujú za vhodné, sa k autentickým dokumentom o akademických stupňoch pripája dokument s ďalšími informáciami týkajúcimi sa priebehu štúdia (napr. *Diploma Supplement*).

Čl. 40. Doktorát *honoris causa* nemožno udeliť bez súhlasu veľkého kancelára, ktorý musí predtým obdržať *nihil obstat* od Svätej stolice a vypočuť si názor vedeckej rady univerzity alebo fakulty.

Čl. 41. Aby mohla fakulta okrem akademických stupňov udeľovaných z autority Svätej stolice udeľovať aj iné tituly, je potrebné:

1.°aby Kongregácia pre katolícku výchovu dala *nihil obstat* na udeľovanie daného titulu;

2.°aby príslušný študijný poriadok určoval povahu titulu, výslovne označiac, že nejde o akademický stupeň udelený z autority Svätej stolice;

3.°aby sa v samotnom diplome deklarovalo, že titul nie je udelený z autority Svätej stolice.

VIII. kapitola

Didaktické pomôcky

(apošt. konšt., čl. 53 – 56)

Čl. 42. Univerzita alebo fakulta musí mať skutočne funkčné a dôstojné posluchárne, ktoré majú byť prispôsobené vyučovaniu rôznych predmetov a počtu študentov.

Čl. 43. Má mať k dispozícii prezenčnú knižnicu, v ktorej sa majú nachádzať hlavné diela potrebné pre vedeckú prácu učiteľov aj študentov.

Čl. 44. Normy pre knižnicu majú byť stanovené tak, aby hlavne vyučujúci a študenti mali ľahký prístup k jej využívaniu.

Čl. 45. Má sa podporovať spolupráca a koordinácia medzi knižnicami toho istého mesta a kraja.

IX. kapitola

Hospodárska správa

(apošt. konšt., čl. 57 – 60)

Čl. 46. § 1. V záujme správneho chodu ekonomiky fakulty alebo univerzity nesmú akademické authority zabúdať pravidelne sa informovať ohľadom stavu hospodárenia a pravidelne ho podrobovať starostlivej kontrole.

§ 2. Rektor alebo riaditeľ každoročne odovzdáva správu o ekonomickom stave univerzity alebo fakulty veľkému kancelárovi.

Čl. 47. § 1. Treba urobiť vhodné opatrenia na to, aby platenie poplatkov nezamedzovalo prístup k akademickým stupňom tým študentom, ktorí sú obdarovaní takými intelektuálnymi schopnosťami, že perspektívne môžu byť pre Cirkev veľmi osožní.

§ 2. Preto sa treba postarať, aby boli z cirkevných, štátnych či súkromných zdrojov vytvorené osobitné ekonomické fondy určené na pomoc študentom.

X. kapitola

Plánovanie a spolupráca medzi fakultami

(apošt. konšt., čl. 61 – 67)

Čl. 48. § 1. Pri zriaďovaní novej univerzity alebo fakulty je potrebné, aby:

a) sa ukázalo, že je potrebná alebo skutočne užitočná, a nedá sa nahradiť afiliáciou, agregáciou ani inkorporáciou;

b) boli splnené potrebné náležitosti, z ktorých najdôležitejšie sú:

- 1.°počet stálych učiteľov a ich kvalifikácia v súlade s povahou a požiadavkami fakulty;
- 2.°primeraný počet študentov;
- 3.°knížnica a ďalšie vedecké pomôcky a tiež požadované priestory;
- 4.°dostatočné ekonomické prostriedky pre univerzitu alebo fakultu;

c) boli predložené štatúty a študijný poriadok, ktoré sú v súlade s touto konštitúciou a jej aplikačnými normami.

§ 2. Kongregácia pre katolícku výchovu rozhodne ohľadom vhodnosti prikrčiť k zriadeniu novej univerzity alebo fakulty po vypočutí mienky biskupskej konferencie, ako aj diecézneho alebo eparchiálneho biskupa – predovšetkým z pastoračného pohľadu, a po vypočutí odborníkov, najmä z najbližších fakúlt – predovšetkým z vedeckého pohľadu.

Čl. 49. Ak ide o schválenie univerzity alebo fakulty, je potrebné:

a) aby biskupská konferencia alebo diecézny či eparchiálny biskup dali svoj súhlas;

b) aby boli splnené podmienky stanovené v čl. 48 § 1, b) a c).

Čl. 50. Podmienky pre afiliáciu sa vzťahujú najmä na počet a kvalitu učiteľov, študijný poriadok, knižnicu a na povinnosť fakulty, ktorá túto afiliáciu prijíma, pomáhať afiliovanému inštitútu; preto sa majú fakulta a k nej afiliovaný inštitút obvykle nachádzať v tej istej krajine alebo kultúrnom regióne.

Čl. 51. § 1. Agregácia je spojenie inštitútu zahŕňajúceho iba prvý a druhý cyklus s fakultou, aby bolo možné prostredníctvom fakulty dosiahnuť zodpovedajúce akademické stupne.

§ 2. Inkorporácia je začlenenie inštitútu zahŕňajúceho druhý, tretí, alebo oba cykly pod fakultu, aby bolo možné prostredníctvom fakulty dosiahnuť zodpovedajúce akademické stupne.

§ 3. Agregáciu a inkorporáciu nemožno dovoliť, ak inštitút nie je primerane vybavený na dosiahnutie týchto akademických stupňov. Musí totiž existovať opodstatnená nádej, že vďaka spojeniu s fakultou sa žiadaný cieľ skutočne dosiahne.

Čl. 52. § 1. Treba podporovať spoluprácu medzi jednotlivými cirkevnými fakultami jednak prostredníctvom vzájomných výmenných pobytov učiteľov, jednak vzájomným informovaním sa o svojich vedeckých aktivitách, a tiež podporovaním spoločných výskumov pre dobro Božieho ľudu.

§ 2. Podobne treba spolupracovať tiež s inými, aj nekatolíckymi fakultami, pričom si však treba starostlivo zachovať vlastnú identitu.

DRUHÁ ČASŤ

OSOBITNÉ NORMY

I. Teologická fakulta

(apošt. konšt., čl. 69 – 76)

Čl. 53. Teologické predmety – predovšetkým biblistika, patristika, história, liturgika a pastorálka – sa majú prednášať tak, aby sa jasne ukázalo ich organické prepojenie a vynikli ich rôzne rozmery, vnútorne späté s povahou posvätnej náuky. Študentov treba viesť k hlbokému osvojeniu si látky a zároveň k vytváraniu si vlastnej syntézy a tiež k osvojeniu si metódy vedeckej práce, aby sa tak stali schopnými primerane vysvetľovať posvätnú náuku.

Čl. 54. Pri vyučovaní treba dodržiavať normy obsiahnuté v dokumentoch Druhého vatikánskeho koncilu (porov. predovšetkým *Dei verbum*: AAS 58 [1966], 817 n.; *Optatam totius*: AAS 58 [1966], 713 n.), ako aj novšie dokumenty Apoštolskej stolice (porov. najmä Pavol VI. *Lumen Ecclesiae, de S. Thoma Aquinate*, 20. nov. 1974: AAS 66 [1974], 673 n.; Posvätná kongregácia pre Institutione Catholica Litteras: *De institutione theologica* [22. februára 1976]; *De institutione canonistica* [1. marca 1975]; *De institutione philosophica* [20. januára 1972]; *De institutione liturgica* [3. júna 1979]; *De institutione in mediis communicationis* [19. marca 1986]; *De institutione in doctrina sociali Ecclesiae* [30. decembra 1988]; *De patrum Ecclesiae studio* [10. novembra 1989]; *De institutione circa matrimonium et familiam* [19. marca 1995]), ak sa týkajú aj akademického štúdia.

Čl. 55. Povinné predmety sú:

1.°V prvom cykle:

a) Filozofické predmety požadované pre teológiu, najmä systematická filozofia a dejiny filozofie (antickej, stredovekej, novovekej, súčasnej).

Systematické štúdium má okrem všeobecného úvodu zahŕňať základné časti filozofie: (1) metafyziku (chápanú ako filozofiu bytia a prirodzenú teológiu), (2) filozofiu prírody, (3) filozofickú antropológiu, (4) morálnu a politickú filozofiu, (5) logiku a náuku o poznaní.

Výslovne filozofické predmety (porov. *Ord.*, čl. 66, 1^oa) bez humánnych vied majú tvoriť prinajmenej 60 % z počtu kreditov v prvých dvoch rokoch štúdia. Na každý rok treba stanoviť primeraný počet kreditov na univerzitný školský rok denného štúdia.

Je veľmi žiaduce, aby sa filozofické kurzy sústredili do prvých dvoch rokov filozoficko-teologickej formácie. Štúdium filozofie absolvované s cieľom študovať teológiu má byť počas týchto dvoch rokov spojené s úvodnými kurzami teológie.

b) Teologické predmety:

- Sväté písmo: úvod a exegéza;
- fundamentálna teológia s odkazmi aj na problémy ekumenizmu, nekresťanských náboženstiev a ateizmu, ako aj ďalších prúdov súčasnej kultúry;
- dogmatická teológia;
- morálna a spirituálna teológia;
- pastorálna teológia;
- liturgika;
- cirkevné dejiny, patrológia a archeológia;
- kánonické právo.

c) Doplnkové predmety, t. j. niektoré humánne vedy, latinský jazyk, biblické jazyky, keďže sú požadované pre nasledujúce študijné cykly.

2.°V druhom cykle:

Špeciálne predmety, ktoré sú vhodne rozdelené do sekcií podľa rozličných špecializácií, s tomu zodpovedajúcimi cvičeniami a seminármi vrátane špeciálnej písomnej záverečnej práce.

3.°V treťom cykle:

Študijný poriadok nech stanovuje, či a aké špeciálne predmety sa majú prednášať a aké k nim prislúchajú cvičenia a semináre, a tiež aké staré a moderné jazyky musí študent ovládať, aby mohol vypracovať záverečnú prácu.

Čl. 56. V prvom cykle päťročného vzdelávania treba dôsledne dbať o to, aby sa všetky predmety prednášali v takom poriadku, rozsahu a takou vlastnou metódou, aby harmonicky a efektívne poskytl študentom pevné, organické a úplné vzdelanie v teologickej materii, vďaka ktorému budú schopní jednak ďalej študovať v druhom cykle, jednak dobre vykonávať určené cirkevné služby.

Čl. 57. Na vyučovanie filozofie sú potrební aspoň traja učitelia, ktorí majú požadované filozofické tituly (porov. *Ord.*, čl. 19 a 67, 2). Musia byť stáli, teda na plný úväzok sa venovať výučbe filozofie a výskumu v tejto oblasti.

Čl. 58. Okrem skúšok alebo rovnocenných previerok z jednotlivých predmetov má byť na konci prvého alebo druhého cyklu celková skúška alebo rovnocenná previerka, ktorou sa potvrdí, že študent získal úplnú vedeckú formáciu požadovanú v príslušnom cykle.

Čl. 59. Úlohou fakulty je určiť, za akých podmienok študenti, ktorí riadne ukončili filozoficko-teologické štúdium v seminári alebo v inom schválenom inštitúte, môžu byť prijatí do druhého cyklu, pričom treba starostlivo zohľadniť už absolvované štúdiá a podľa potreby im uložiť aj špeciálne kurzy a skúšky.

II. Fakulta kánonického práva

(apošt. konšt., čl. 77 – 80)

Čl. 60. Na fakulte kánonického práva, latinského alebo východného, sa treba postarať o to, aby boli dejiny a texty cirkevných zákonov, ich vzťahy a súvislosti, ako aj ich základy vedecky vysvetlené.

Čl. 61. Povinné predmety sú:

1. V prvom cykle:

- a) základy filozofie: filozofická antropológia, metafyzika, etika;
- b) základy teológie: úvod do Svätého písma, fundamentálna teológia: Božie zjavenie, jeho odovzdávanie a vierohodnosť, trojičná teológia, kristológia, traktát o milosti, predovšetkým však ekleziológia, všeobecná a špeciálna teológia sviatostí, všeobecná a špeciálna morálna teológia;
- c) všeobecné ustanovenia kánonického práva;
- d) latinský jazyk.

2.°V druhom cykle:

- a) Kódex kánonického práva alebo Kódex kánonov východných cirkví, podľa všetkých ich častí a ďalšie platné kánonické normy;

- b) súvisiace predmety: teológia kánonického práva, filozofia práva, ustanovenia rímskeho práva, základy štátneho práva, dejiny kánonických inštitúcií, dejiny zdrojov kánonického práva, vzťahy medzi Cirkvou a štátom, kánonická administratívna a súdna prax;
- c) úvod do Kódexu kánonov východných cirkví pre študentov fakulty latinského kánonického práva; úvod do Kódexu kánonického práva pre študentov fakulty východného kánonického práva;
- d) latinský jazyk;
- e) voliteľné kurzy, cvičenia a semináre predpísané každou fakultou.

3.°V treťom cykle:

- a) kánonická latinčina;
- b) voliteľné kurzy alebo cvičenia predpísané každou fakultou.

Čl. 62. § 1. Študenti, ktorí riadne ukončia filozoficko-teologické štúdium v seminári alebo na teologickej fakulte, môžu byť ihneď prijatí do druhého cyklu, ak dekan neusúdi, že je nutné alebo vhodné požadovať pred prijatím kurz latinského jazyka alebo kurz všeobecných inštitúcií kánonického práva.

Študenti, ktorí sa preukážu, že už absolvovali niektoré predmety prvého cyklu na zodpovedajúcej fakulte alebo univerzitnom inštitúte, môžu byť od nich oslobodení.

§ 2. Študenti, ktorí už dosiahli akademický stupeň zo štátneho práva, môžu byť oslobodení od niektorých kurzov druhého cyklu (ako rímske právo alebo civilné právo), ale nemôžu byť oslobodení od trojročného štúdia na licenciát.

§ 3. Po ukončení druhého cyklu musia študenti ovládať latinský jazyk tak, aby mohli dobre porozumieť Kódexu kánonického práva a Kódexu kánonov východných cirkví, ako aj iným kánonickým dokumentom; okrem znalosti latinského jazyka v miere, aká je nevyhnutná pre správne pochopenie zdrojov práva, musia v treťom cykle študovať aj ďalšie jazyky, nevyhnutné pre vypracovanie dizertačnej práce.

Čl. 63. Okrem skúšok alebo rovnocenných previerok z jednotlivých predmetov má byť na konci druhého cyklu celková skúška alebo rovnocenná previerka, ktorá preukáže, že študent získal úplnú vedeckú formáciu požadovanú v tomto cykle.

III. Filozofická fakulta

(apošt. konšt., čl. 81 – 84)

Čl. 64. § 1. Filozofické bádanie a vyučovanie filozofie na cirkevnej filozofickej fakulte musí byť založené „na stále platnom filozofickom dedičstve“ (kán. 251 *CIC* a Druhý vatikánsky koncil, dekrét *Optatam totius*, 15), ktoré sa rozvinulo počas dejín, s osobitným prihliadnutím na dielo sv. Tomáša Akvinského. Zároveň má byť výučba filozofie na cirkevnej fakulte otvorená poznatkom, ktoré priniesli a naďalej prinášajú nové výskumy. Pritom je dôležité zdôrazňovať sapienciálny a metafyzický rozmer filozofie.

§ 2. V prvom cykle nech sa filozofia prednáša tak, aby študenti, ktorí získajú titul bakalára, nadobudli pevnú a ucelenú syntézu náuky, aby sa naučili skúmať a posudzovať rozličné filozofické systémy a aby si zvykli na vlastné filozofické uvažovanie.

§ 3. Ak študenti v prvom cykle teologických štúdií navštevujú kurzy prvého cyklu na filozofickej fakulte, treba dozrieť, aby bol zachovaný ich špecifický obsah a cieľ každého vzdelávacieho kurzu. Na konci filozofickej formácie tohto typu sa nevydáva akademický titul z filozofie (porov. *VG*, čl. 74 a), ale študenti môžu žiadať o vydanie certifikátu potvrdzujúceho, aké kurzy absolvovali a koľko kreditov získali.

§ 4. Vzdelanie získané v prvom cykle si možno zdokonaľiť v nasledujúcom cykle počiatočnej špecializácie sústredení sa na jednu časť filozofie a väčším úsilím študenta o filozofickú reflexiu.

§ 5. Je vhodné jasne rozlišovať medzi štúdiom na cirkevnej filozofickej fakulte a filozofickým kurzom, ktorý tvorí súčasť štúdia na teologickej fakulte alebo v seminári. V inštitúcii, kde je súčasne s cirkevnou filozofickou fakultou aj teologická fakulta a filozofické kurzy, ktoré tvoria súčasť prvého cyklu päťročného štúdia teológie, prebiehajú na filozofickej fakulte, je v právomoci dekana teologickej fakulty rozhodovať o študijnom programe, pričom musí rešpektovať platné zákony a úzko spolupracovať s filozofickou fakultou.

Čl. 65. Pri výučbe filozofie treba dodržiavať relevantné normy, obsiahnuté v dokumentoch Druhého vatikánskeho koncilu (porov. *Optatam totius*: *AAS* 58 [1966], 713 n.; *Gravissimum educationis*: *AAS* 58 [1966], 728 n.), ako aj v novších dokumentoch Svätej stolice (porov. *Pauli VI Lumen Ecclesiae, de S. Thoma Aquinate*, 20. novembra 1974: *AAS* 66 [1974], 673 n.; *Sacrae Congr. Pro Institutione Catholica Litteras de institutione philosophica* [20. januára 1972]; Ján Pavol II., enc. *Fides et ratio*: *AAS* 91 [1999], 5 n.; Id., enc. *Veritatis splendor*: *AAS* 85 [1993], 1133 n.), nakoľko sa týkajú akademického štúdia.

Čl. 66. Kurzy vyučované v rôznych cykloch:

1.°V prvom cykle:

a) Povinné základné predmety sú:

- Všeobecný úvod, ktorý má zvlášť poukázať na sapienciálny rozmer filozofie.
 - Hlavné filozofické predmety: (1) metafyzika (chápaná ako filozofia bytia a prirodzená teológia), (2) filozofia prírody, (3) filozofia človeka, (4) morálna a politická filozofia, (5) logika a náuka o poznaní. Z dôvodu osobitného významu metafyziky má mať tento predmet primeraný počet kreditov.
 - Dejiny filozofie: antickej, stredovekej, novovekej a súčasnej. Skúška s ohľadom na filozofické prúdy, ktoré mali najväčší vplyv, nech je podľa možnosti sprevádzaná čítaním textov najvýznamnejších autorov. Nech sa k tomu podľa potreby pripojí aj štúdium miestnych filozofií.
- Povinné predmety musia tvoriť aspoň 60 % a nesmú prekročiť 70 % počtu kreditov prvého cyklu.

b) Povinné doplnkové predmety:

- Štúdium vzťahov medzi rozumom a kresťanskou vierou, či medzi filozofiou a teológiou, zo systematického i dejinného pohľadu, berúc ohľad na zachovanie autonómie jednotlivých oblastí, ako aj na ich vzájomný vzťah.
- Latinský jazyk takým spôsobom, aby dokázali pochopiť filozofické diela (zvlášť kresťanských autorov), napísané v tomto jazyku. Takáto znalosť latinčiny sa musí dosiahnuť v priebehu prvých dvoch rokov.
- Jeden moderný jazyk odlišný od materinského jazyka, ktorého znalosť sa musí overiť pred koncom tretieho ročníka.
- Úvod do metodológie štúdia a vedeckej práce, ktorý má študenta urobiť schopným využívať nástroje bádania a argumentačného diskurzu.

c) Voliteľné doplnkové predmety:

- Základy literatúry a vied;
- Základy niektorých humánnych vied alebo niektorej prírodnej vedy (napríklad psychológie, sociológie, dejín, biológie, fyziky). Osobitne treba dozrieť, aby sa vytvorilo prepojenie medzi prírodnými vedami a filozofiou.
- Niektoré ďalšie voliteľné filozofické predmety: napríklad filozofia vedy, filozofia kultúry, filozofia umenia, filozofia techniky, filozofia jazyka, filozofia práva, filozofia náboženstva.

2.° V druhom cykle:

- Niektoré špeciálne predmety, vhodne zvolené podľa daného odboru, s príslušnými cvičeniami a seminármi vrátane špeciálnej písomnej záverečnej práce.
- Osvojenie si alebo prehĺbenie starej gréčtiny alebo druhého moderného jazyka, okrem toho, ktorý sa vyžaduje v prvom cykle, prípadne hlbšie zvládnutie toho prvého.

3° V treťom cykle:

Študijný poriadok fakulty určí, či a aké špeciálne predmety treba študovať, vrátane príslušných cvičení a seminárov. Je nutné zvládnuť ďalší jazyk alebo prehĺbiť si znalosť predtým študovaných jazykov.

Čl. 67. § 1. Fakulta musí zamestnávať aspoň sedem náležite kvalifikovaných vyučujúcich, aby mohla zaistiť vyučovanie každého z hlavných povinných predmetov (porov. *Ord.*, čl. 66, 1°; 48, § 1, b).

Zvlášť v prvom cykle musí byť minimálne päť stálych učiteľov, rozdelených nasledujúcim spôsobom: jeden na metafyziku, jeden na filozofiu prírody, jeden na filozofickú antropológiu, jeden na morálnu a politickú filozofiu, jeden na logiku a náuku o poznaní.

Na ďalšie povinné i voliteľné predmety môže fakulta požiadať o pomoc ďalších učiteľov.

§ 2. Učiteľ je spôsobilý vyučovať na cirkevnej inštitúcii, ak dosiahol akademické stupne požadované na cirkevnej filozofickej fakulte (porov. *Ord.*, čl. 19).

§ 3. Ak učiteľ nemá kánonický doktorát ani kánonický licenciát, môže byť uznaný za stáleho učiteľa len podmienene, ak je jeho filozofické vzdelanie – čo do obsahu a metódy – v súlade s tým, čo je na cirkevnej fakulte obvyklé. Pri posudzovaní kandidátov na vyučovanie na cirkevnej filozofickej fakulte treba brať do úvahy: nevyhnutnú odbornosť v predmete, ktorý majú učiť; primeranú otvorenosť voči celkovému poznaniu; súlad ich publikácií a didaktickej činnosti s vyučovanou pravdou viery; primerane hlboké poznanie harmonického vzťahu medzi vierou a rozumom.

§ 4. Treba zaistiť, aby mala cirkevná filozofická fakulta vždy väčšinu stálych učiteľov, ktorí budú mať spolu s doktorátom z filozofie dosiahnutým na necirkevnej univerzite aj cirkevný doktorát z filozofie alebo cirkevný licenciát z niektorej posvätnéj vedy.

Čl. 68. Vo všeobecnosti na to, aby mohol byť študent pripustený do druhého cyklu z filozofie, musí získať cirkevný bakalaureát z filozofie.

Ak študent absolvoval filozofické štúdium na necirkevnej fakulte na katolíckej univerzite alebo na inom inštitúte vyšších štúdií, môže byť pripustený do druhého cyklu, iba ak zložením vhodnej skúšky preukázal, že jeho príprava je v súlade s tým, čo sa učí na cirkevnej filozofickej fakulte, a ak si doplnil prípadné medzery s ohľadom na minulé roky a študijný plán, ktorý je stanovený pre prvý cyklus na základe predkladaných *Ordinationes*. Voľba kurzov má podporovať syntézu vyučovaných predmetov (porov. *VG*, čl. 82, a). Na záver týchto integračných štúdií bude študent prijatý do druhého cyklu bez získania cirkevného bakalaureátu z filozofie.

Čl. 69. § 1. S ohľadom na reformu prvého trojročného cyklu cirkevných štúdií filozofie, ktorý sa zakončuje bakalaureátom z filozofie, má byť filozofická afiliácia v súlade s tým, čo je nariadené pre prvý

cyklus, tak pokiaľ ide o počet rokov, ako aj študijný plán (porov. *Ord.*, čl. 66, 1°); počet stálych učiteľov na afiliovanom filozofickom inštitúte musí byť aspoň päť a musia mať náležitú kvalifikáciu (porov. *Ord.*, čl. 67).

§ 2. S ohľadom na reformu druhého, dvojročného cyklu cirkevných filozofických štúdií, ktorý sa končí licenciátom z filozofie, filozofická agregácia musí byť v súlade s tým, čo bolo stanovené pre prvý a druhý cyklus, tak pokiaľ ide o počet rokov, ako aj študijný plán (porov. *VG*, čl. 74 a a tiež b *Ord.*, čl. 66); počet stálych učiteľov na agregovanom filozofickom inštitúte musí byť minimálne šesť a musia mať požadovanú kvalifikáciu (porov. *Ord.*, čl. 67).

§ 3. S ohľadom na reformu filozofického štúdia v rámci prvého filozoficko-teologického cyklu, ktorý sa končí bakalaureátom z teológie, filozofické vzdelanie v afiliovanom inštitúte v teológii musí byť v súlade s tým, čo bolo stanovené ohľadom študijného plánu (porov. *Ord.*, čl. 55, 1°); počet stálych učiteľov filozofie musí byť aspoň dvaja.

IV. Iné fakulty

(apošt. konšt., čl. 85 – 87)

Čl. 70. Na dosiahnutie cieľov uvedených v čl. 85 konštitúcie už boli zriadené a oprávnené udeľovať akademické stupne z authority Svätej stolice nasledujúce fakulty alebo inštitúty *ad instar facultatis*:

- kresťanskej archeológie;
- bioetiky;
- spoločenskej komunikácie;
- práva;
- kresťanskej a klasickej literatúry;
- liturgiky;
- misiológie;
- sakrálnej hudby;
- starovekého Východu;
- psychológie;
- pedagogických vied;
- náboženských vied;
- spoločenských vied;
- spirituality;
- dejín Cirkvi;
- arabských a islamistických štúdií;

- biblických štúdií;
- orientálnych štúdií;
- štúdií o manželstve a rodine.

Jeho Svätosť pápež František schválil a nariadil zverejnenie všetkých a jednotlivých predložených aplikačných noriem, napriek akémukoľvek nariadeniu, ktoré by s nimi mohlo byť v rozpore.

V sídle Kongregácie pre katolícku výchovu v Ríme 27. decembra 2017, na sviatok sv. Jána, apoštola a evanjelistu.

Kardinál Giuseppe VERSALDI

prefekt

Angelo Vincenzo ZANI

titulárny arcibiskup Volturna

sekretár

DODATOK I

k čl. 7 Aplikačných noriem

Normy na vyhotovenie štatútu univerzity alebo fakulty

S prihliadnutím na to, čo je uvedené v apoštolskej konštitúcii a v aplikačných normách – a ponechajúc to, čo je skôr osobitné a premenlivé, pre vlastné vnútorné predpisy – obsahom štatútov univerzity alebo fakulty majú byť hlavne nasledujúce body:

1. Názov, povaha a cieľ univerzity alebo fakulty (s krátkou informáciou o histórii v úvode).
2. Vedenie: veľký kancelár; personálne a kolégiové akademické authority: aké sú ich konkrétne úlohy; ako sa volia personálne authority a ako dlho zostávajú v úrade; ako sa volia kolégiové authority alebo členovia rady a na aký čas ostávajú v úrade.
3. Učítelia: minimálny počet učiteľov na každej fakulte; aké stupne rozlišujeme, tak u stálych učiteľov, ako aj u učiteľov na vedľajší pracovný pomer; aké požiadavky musia spĺňať; ako sú prijímaní, menovaní, povyšovaní a kedy sú uvoľnení z funkcie – uvádzajú sa dôvody a postupy; ich povinnosti a práva.
4. Študenti: požiadavky na ich prijatie; dôvody a postupy ich vylúčenia zo štúdia; ich povinnosti a práva.
5. Administratívni pracovníci a technický personál: ich povinnosti a práva.

6. Akademické stupne: aké stupne sa udeľujú na jednotlivých fakultách a za akých podmienok; prípadne ďalšie tituly.
7. Didaktické a informatívne pomôcky: knižnica – ako sa starať o jej udržiavanie a rast; ďalšie didaktické pomôcky a vedecké laboratória, ak sú potrebné.
8. Hospodárenie: majetok univerzity alebo fakulty a jeho spravovanie; normy týkajúce sa miezd pre akademické authority, učiteľov, zamestnancov a poplatkov študentov, ako aj pre nich určených finančných príspevkov.
9. Vzťahy s inými fakultami, inštitúciami atď.

Študijný poriadok

1. Aký študijný poriadok majú jednotlivé fakulty.
2. Aké cykly majú.
3. Aké predmety sa vyučujú: ktoré z nich sú povinné a aká je ich hodinová dotácia.
4. Aké semináre a cvičenia sú stanovené.
5. Aké skúšky alebo rovnocenné previerky majú.
6. Prípadné možnosti štúdia na diaľku.

DODATOK II

k čl. 70 Aplikačných noriem

Odbory cirkevných štúdií, ktoré v súčasnosti (rok 2017) existujú v rámci akademického poriadku Cirkvi

ZOZNAM

Upozornenie: jednotlivé študijné odbory vymenované tu v abecednom poradí sú platné teraz. V rámci nich sú zahrnuté rôzne špecializácie.

Existujúce špecializácie sa nachádzajú v banke dát inštitúcií vyšších cirkevných štúdií, dostupnej na webovej stránke www.educatio.va.

Okrem toho spomínaná banka dát obsahuje všetky inštitúcie vyšších štúdií zriadené alebo schválené Kongregáciou pre katolícku výchovu, ako súčasť vzdelávacieho systému Svätej stolice.

Patrí sem:

- kresťanská archeológia;
- bioetika;

- spoločenská komunikácia;
- kánonické právo;
- právo;
- filozofia;
- kresťanská a klasická literatúra;
- liturgika;
- misiológia;
- sakrálna hudba;
- staroveký Orient;
- psychológia;
- výchovné vedy;
- náboženské vedy;
- spoločenské vedy;
- spiritualita;
- dejiny Cirkvi;
- arabské a islamistické štúdiá;
- biblické štúdiá;
- orientálne štúdiá;
- štúdiá o manželstve a rodine;
- teológia.

Obsah

Úvod

Prvá časť

Všeobecné normy

I. Povaha a cieľ cirkevných univerzít a fakúlt

II. Akademická obec a jej vedenie

III. Učítelia

IV. Študenti

V. Administratívny a technický personál

VI. Študijný poriadok

VII. Akademické stupne a iné tituly

VIII. Didaktické pomôcky

IX. Hospodárenie.

X. Plánovanie a spolupráca fakúlt

Druhá časť

Osobitné normy

I. Teologická fakulta

II. Fakulta kánonického práva

III. Filozofická fakulta.

IV. Iné fakulty

Záverečné normy

Príloha I.

Úvod apoštolskej konštitúcie

Sapientia christiana (1979)

Aplikačné normy na verné zachovávanie apoštolskej konštitúcie *Veritatis gaudium*

Prvá časť

Všeobecné normy

I. Povaha a cieľ cirkevných univerzít a fakúlt

II. Akademická obec a jej vedenie

III. Učítelia

IV. Študenti

V. Administratívny a technický personál

VI. Študijný poriadok

VII. Akademické stupne a ďalšie tituly

VIII. Didaktické pomôcky

IX. Hospodárska správa

X. Plánovanie a spolupráca medzi fakultami

Druhá časť

Osobitné normy

I. Teologická fakulta

II. Fakulta kánonického práva

III. Filozofická fakulta

IV. Iné fakulty

Dodatok I k čl. 7 Aplikačných noriem

Dodatok II k čl. 70 Aplikačných noriem

Z talianskeho originálu *Costituzione apostolica Veritatis gaudium circa le università e le
facoltà ecclesiastiche*, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 2018,
preložila Mária Spišiaková (s. 2 – 50; 59 – 91) a Anna Koniarová (s. 51 – 58)
Odborná spolupráca Marian Veselý
Lektoroval Ivan Šulík